

Ετήσια Δημοτική Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης για το 2020

Υπόεργο 1 «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο
Πειραιά – Social Innovation Piraeus» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5060900 της
Πράξης «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο
Πειραιά – Social Innovation Piraeus»

Πειραιάς, Ιανουάριος – Μάρτιος 2021

Εκπόνηση:

Ζωή Ανδρεαδάκη-Επιστημονικό Προσωπικό/Μελετήτρια,
Αριάδνη - Δάφνη Στεργιοπούλου-Επιστημονικό Προσωπικό/Μελετήτρια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
1.1. Η ΚΟ.Δ.Ε.Π. και οι δράσεις της.....	4
1.2. Αντικείμενο της Πράξης «Social Innovation Piraeus».....	5
1.3. Αντικείμενο παραδοτέου Π.1.7.1.....	8
2. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	8
2.1. Εισοδηματικά Κριτήρια-Κίνδυνος Φτώχειας.....	8
2.2. Συνθήκες Διαβίωσης.....	12
2.3. Κοινωνική Πολιτική.....	14
3. ΕΥΑΛΩΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ.....	24
3.1 Κατηγορίες ευαλωτότητας.....	24
4. ΕΚΘΕΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ 2020 ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ.....	25
4.1 Έρευνες εισοδήματος, ανεργία, φτώχεια.....	25
4.2 Ανάλυση αποτελεσμάτων καταγραφών ωφελούμενων για το έτος 2020.....	28
5. ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ 2020 ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ.....	34
5.1 Συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού.....	34
5.2 Ανάλυση αποτελεσμάτων καταγραφών ωφελούμενων για το έτος 2020.....	36
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	48
7. ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	49

ΠΡΟΙΜΙΟ

Το παρόν αφορά την ετήσια έρευνας εισοδήματος και συνθηκών διαβίωσης των πολιτών του Δήμου Πειραιά, που καταγράφηκαν από την ομάδα έργου της Πράξης κατά το έτος 2020, ήτοι από την αρχή της Πράξης τον Αύγουστο του 2020 μέχρι και το τέλος του 2020. Αποτελεί το Παραδοτέο του επιστημονικού προσωπικού Π.1.7.1. για τους μήνες Ιανουάριο έως και Μάρτιο 2021.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Η ΚΟ.Δ.Ε.Π. και οι δράσεις της

Ο Δήμος Πειραιά αποτελεί μητροπολιτικό Δήμο και πέμπτο μεγαλύτερο Δήμο της χώρας μετά την εφαρμογή του προγράμματος "Καλλικράτης", ανήκει στην Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά και έχει πληθυσμό 163.688 άτομα, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2011, πληθυσμός που φαίνεται να μειώνεται σε σχέση με την προηγούμενη απογραφή (181.933). Ωστόσο, οι κοινωνικές υπηρεσίες τόσο του Δήμου Πειραιά όσο και της ΚΟΔΕΠ λαμβάνουν έναν αυξανόμενο αριθμό αιτημάτων στήριξης των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων. Η ευρύτερη περιοχή του Πειραιά συγκροτεί την Περιφερειακή Ενότητα Πειραιώς, η οποία συνίσταται από τον ομώνυμο δήμο και τέσσερις ακόμη δήμους (Νίκαιας-Αγίου Ιωάννη Ρέντη, Κορυδαλλού, Κερατσινίου-Δραπετσώνας και Περάματος), με συνολικό πληθυσμό 448.997 κατοίκους και καταλαμβάνει το νοτιοδυτικό τμήμα της Περιφέρειας Αττικής. Πρόκειται για οικονομικά και κοινωνικά υποβαθμισμένες περιοχές, όπου η μακρά περίοδος ύφεσης και οικονομικής κρίσης έχει οδηγήσει σε αύξηση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού και φτώχειας.

Η Κοινοφελής Δημοτική Επιχείρηση Πειραιά (ΚΟ.Δ.Ε.Π.) υλοποιεί δράσεις που έχουν ως σκοπό την προαγωγή του κοινωφελούς της χαρακτήρα, με στόχο την υποστήριξη των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων και γενικότερα των κατοίκων του Δήμου Πειραιά. Στόχος της είναι η μέριμνα για όλα τα κοινωνικά προβλήματα των δημοτών της πόλης, ανεξαρτήτως ηλικίας και κοινωνικής κατάστασης. Μεταξύ άλλων περιλαμβάνεται η φροντίδα ηλικιωμένων και ατόμων με αδυναμία μετακίνησης, η περίθαλψη και φαρμακευτική υποστήριξη των ηλικιωμένων και χρονίως πασχόντων, η υποστήριξη ατόμων με αναπηρία, η σίτιση, ένδυση και υλιστική συνδρομή απόρων και αστέγων, η φροντίδα για την ενημέρωση του κοινού σε θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος, υγείας και πρόληψης, καθώς και η εν γένει εφαρμογή πολιτικών και δράσεων που στοχεύουν στην μέριμνα και υποστήριξη του ιδιαίτερα ευπαθούς πληθυσμού.

Η ΚΟΔΕΠ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της και ως όργανο κοινωφελούς δημόσιου σκοπού, λειτουργεί εδώ και χρόνια σταθερές δομές (επισιτιστικά προγράμματα, κοινωνικό φαρμακείο, κοινωνική ντουλάπα, κοινωνικό φροντιστήριο, κ.α.) ενώ ταυτόχρονα υλοποιεί δράσεις κοινής ωφέλειας παρέχοντας εξειδικευμένες υπηρεσίες, τόσο μέσω του Τμήματος Κοινωνικών Υπηρεσιών και Προγραμμάτων, όσο και στο πλαίσιο χρηματοδοτικών μέσω, είτε κρατικών / θεσμικών είτε διεθνών / ευρωπαϊκών.

Οι ωφελούμενοι ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες του πληθυσμού της ΚΟΔΕΠ, όπως άποροι, ανασφάλιστοι, άστεγοι, άνεργοι, ηλικιωμένοι, μητέρες και παιδιά, χαμηλοσυνταξιούχοι, ΡΟΜΑ κλπ. Η επιλογή των ωφελούμενων βασίζεται σε συγκεκριμένα κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια.

Επιπλέον, η ΚΟΔΕΠ, στο πλαίσιο του θεσμικού και κοινωνικού της ρόλου, εν μέσω της πανδημίας COVID-19, πήρε την πρωτοβουλία να στηρίξει τους δημότες Πειραιά, με ιδιαίτερη έμφαση σε άτομα ευπαθών ομάδων, αλλά και συμπολίτες μας που βρίσκονται σε περιορισμό μετακίνησης λόγω της υφιστάμενης κατάστασης και την εφαρμογή των πράξεων νομοθετικού περιεχομένου που επιβάλλουν τον περιορισμό μετακινήσεων, ως μέσω πρόληψης της εξάπλωσης του ιού με στόχο τη μείωση βλάβης στο γενικό πληθυσμό. Με βασικό γνώμονα τις αρχές της κοινωνικής συνοχής και της αλληλεγγύης, η ΚΟΔΕΠ ενεργοποίησε υφιστάμενο προσωπικό, αλλά και προσωπικό κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου, προκειμένου αφ' ενός να ακολουθήσει τις κυβερνητικές οδηγίες και, αφ' ετέρου, να εκπονήσει ένα πλάνο δράσης με στόχο την υποστήριξη και ανακούφιση των ευάλωτων συνανθρώπων μας που βρίσκονται σε ανάγκη.

1.2. Αντικείμενο της Πράξης «Social Innovation Piraeus»

Η Πράξη «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus» είναι ενταγμένη στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττική 2014-2020», στον Άξονα Προτεραιότητας 09 «Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και Διακρίσεων – Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής» ο οποίος συγχρηματοδοτείται από το

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Στόχος του έργου είναι η μεθοδολογική και λειτουργική ενοποίηση των Παρεμβάσεων Κοινωνικής Ένταξης στην Πόλη του Πειραιά σε ένα Ενιαίο, Ιεραρχημένο και Ομογενοποιημένο Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης. Οι παρεμβάσεις αναγκών υποστήριξης περιλαμβάνουν τη δημιουργία μηχανισμού πρόληψης του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού στο Δήμο Πειραιά, στη δημιουργία συστήματος παροχής κοινωνικής, επισιτιστικής, υλικής και οικονομικής βοήθειας σε κατοίκους που έχουν άμεση ανάγκη. Παράλληλα, με τον εντοπισμό και καταγραφή των ειδικών αναγκών κάθε ευάλωτης κοινωνικά ομάδας, δημιουργείται το ειδικότερο πλάνο παρέμβασης για αυτή. Στο πλαίσιο αυτό, η ΚΟΔΕΠ θα σχεδιάζει, υλοποιεί, εκτελεί, αναθέτει και διαχειρίζεται διάφορα είδη κοινωνικών υποστηρικτικών παρεμβάσεων.

Το Υποέργο 1 «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5060900 της Πράξης «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus» περιλαμβάνει τρία (3) πακέτα εργασίας, με στόχο την αποτελεσματική επίτευξη των στόχων της οικείας Πρόσκλησης. Η δημιουργία του «Δικτύου Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus», με τη μοντελοποίηση του Μηχανισμού σχεδιασμού κοινωνικών παρεμβάσεων, έχει ως σκοπό να καταγράψει σε βάθος τις ανάγκες του πληθυσμού, τόσο μακροχρόνιες όσο και έκτακτες (π.χ. αυξημένη άφιξη προσφύγων και αιτούντων άσυλο στο λιμάνι, ενίσχυση των κοινωνικά και οικονομικά αδύναμων απέναντι σε έκτακτες καταστάσεις, όπως η πανδημία COVID-19, πλημμύρες, κλπ., ενίσχυση των παιδιών και εφήβων των ευπαθών ομάδων, υποστήριξη των αστέγων και ηλικιωμένων, κ.α.). Οι επιμέρους δράσεις και ενέργειες της Πράξης που προβλέπεται να υλοποιηθούν για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων περιλαμβάνουν δύο διακριτές ομάδες εργασιών που αφορούν α) δαπάνες για τη δημιουργία ψηφιακών και άλλων υποστηρικτικών εργαλείων, στοχευμένων μελετών και ερευνών, δράσεων δημοσιότητας, δικτύωσης, κ.α. και β) δαπάνες που αφορούν σε παρεμβάσεις πρόληψης και υποστήριξης της Κοινωνικής Ένταξης στον Δήμο Πειραιά.

Το Πακέτο Εργασίας 2 "Παρεμβάσεις πρόληψης και υποστήριξης της Κοινωνικής Ένταξης στον Δήμο Πειραιά", αφορά στο σχεδιασμό και υλοποίηση των βασικών και επιμέρους παρεμβάσεων

πρόληψης και υποστήριξης της κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής στο Δήμο Πειραιά. Η πρόληψη, παρέμβαση και υποστήριξη αφορά σε δράσεις πρόληψης και **ταχείας παρέμβασης / υποστήριξης** και περιλαμβάνει το σχεδιασμό, εφαρμογή και παρακολούθηση ενεργειών είτε από την ίδια την ΚΟΔΕΠ είτε σε συνεργασία με άλλους εξειδικευμένους φορείς. Με δεδομένο το ευρύτατο αντικείμενο εργασιών της ΚΟΔΕΠ και καθώς οι ψυχοκοινωνικές ανάγκες προβάλλουν αυξανόμενες και επιτακτικές ως απόρροια της κοινωνικής και οικονομικής αστάθειας των τελευταίων ετών, είναι διαπιστωμένη πλέον η ανάγκη για περαιτέρω ενημέρωση, υποστήριξη και διασύνδεση όλο και μεγαλύτερου αριθμού πολιτών με όλα τα κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες, που υλοποιούνται τόσο στο τοπικό επίπεδο του Δήμου Πειραιά όσο και στο ευρύτερο περιβάλλον.

Παραδοτέο 2.2: Παρεμβάσεις υποστήριξης και συμπληρωματικές υπηρεσίες ειδικών και εκτάκτων αναγκών : Οι παρεμβάσεις αναγκών υποστήριξης περιλαμβάνουν τη δημιουργία μηχανισμού πρόληψης του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού στο Δήμο Πειραιά, στη δημιουργία συστήματος παροχής κοινωνικής, επισιτιστικής, υλικής και οικονομικής βοήθειας σε κατοίκους που έχουν άμεση ανάγκη.

Με τον εντοπισμό και καταγραφή των ειδικών αναγκών κάθε ευάλωτης κοινωνικά ομάδας, δημιουργείται το πλάνο παρέμβασης. Στο πλαίσιο αυτό, η ΚΟΔΕΠ εφαρμόζοντας τα οριζόμενα στο Ν. 4412/2016 δύναται να σχεδιάζει, υλοποιεί, εκτελεί, αναθέτει και διαχειρίζεται διάφορα είδη κοινωνικών υποστηρικτικών παρεμβάσεων.

Οι παρεμβάσεις δύναται να περιλαμβάνουν ενδεικτικά και όχι περιοριστικά: διανομή πακέτων επισιτισμού σε μαθητές φτωχών περιοχών του Δήμου, είτε σε πολίτες που ζουν σε συνθήκες ένδειας, **διάθεση παρα-φαρμακευτικών προϊόντων και ειδών ατομικής και προσωπικής υγιεινής σε αστέγους**, ηλικιωμένους, κ.α., προσφορά υλικών αγαθών όπως είδη θέρμανσης για τους χειμερινούς μήνες σε πολίτες που βρίσκονται σε ανάγκη και δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν, έκδοση διατακτικών τροφίμων ή και διατακτικών καταβολής οικονομικής στήριξης σε ανέργους, απόρους, πολύτεκνους, κλπ., υποστήριξη με υλική ή οικονομική συνδρομή σε μαθητές όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης ειδικά κατά την έναρξη αλλά και κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς σε απαραίτητα σχολικά είδη,

προμήθεια και διάθεση υγειονομικού υλικού προστασίας ευπαθών ομάδων από τις εποχικές λοιμώξεις του αναπνευστικού ή χρονίως πασχόντων (καρκινοπαθείς, διαβητικοί, καρδιοπαθείς, ινσουλινοεξαρτώμενοι, νεφροπαθείς, κ.α.), διάθεση ειδικών ειδών σε ηλικιωμένους όπως μαστούνια, πι, γυαλιά οράσεως, αμαξίδια, κ.α., υλική συνδρομή σε άστεγο πληθυσμό όπως υπνόσακοι, κουβέρτες, κλπ., προμήθεια ειδών για μείωση βλάβης σε τοξικοεξαρτημένους όπως σύριγγες, προφυλακτικά, rapid test, κ.α.

1.3. Αντικείμενο παραδοτέου Π.1.7.1

Το αντικείμενο του συγκεκριμένου παραδοτέου αφορά την ετήσια αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης σχετικά με το εισόδημα καθώς και με τις συνθήκες διαβίωσης των πολιτών του Δήμου Πειραιά, όπως καταγράφηκαν από τα στελέχη άμεσης παρέμβασης του έργου, κατά το έτος 2020 και, πιο συγκεκριμένα, το διάστημα Αυγούστου – Δεκεμβρίου 2020 οπότε και υλοποιείτο η Πράξη. Στο παραδοτέο γίνεται αναφορά στην γενικότερη κατάσταση που επικρατεί στην χώρα για αυτά τα δύο θέματα, την πορεία των συνθηκών διαβίωσης σε σχέση με το εισόδημα και τον βαθμό ευαλωτότητας της κάθε κοινωνικής ομάδας, τα εισοδηματικά κριτήρια ένταξης σε κοινωνικές δράσεις και κοινωνικά επιδόματα, το εθνικό σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση της φτώχειας που υλοποιείται στην Ελλάδα και την κατηγοριοποίηση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, όπως αυτή πραγματοποιήθηκε από το επιστημονικό προσωπικό του Έργου κατά την έναρξή του. Με την ολοκλήρωση της ετήσιας έκθεσης, παρουσιάζονται αναλυτικά τα στατιστικά δεδομένα από τις καταγραφές των ωφελούμενων κατά το έτος 2020, με σκοπό την αποτύπωση της κατάστασης του εισοδήματος και των συνθηκών διαβίωσης των καταγεγραμμένων πολιτών από το έργο και την εξαγωγή των πρώτων και προσωρινών συμπερασμάτων για την κατάσταση που επικρατεί στον Δήμο Πειραιά.

2. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1. Εισοδηματικά Κριτήρια-Κίνδυνος Φτώχειας

Τα εισοδηματικά κριτήρια που χρησιμοποιούνται από τα στελέχη άμεσης παρέμβασης ώστε να γίνει η κατηγοριοποίηση των καταγεγραμμένων ωφελούμενων αναλόγως της οικονομικής τους

δυνατότητας, έχουν αντληθεί από την ΕΛΣΤΑΤ, η οποία ορίζει το όριο της φτώχειας στα ατομικά εισοδήματα ως 4.917,00 το έτος και στα οικογενειακά έως 10.326,00 ευρώ¹. Τα δεδομένα αυτά έχουν προέλθει από τις εκθέσεις εισοδήματος και συνθηκών διαβίωσης κατά το έτος 2019 και είναι τα τελευταία που έχουν δημοσιευθεί.

Με βάση τα στοιχεία της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών 2019 που έβγαλε στη δημοσιότητα η Ελληνική Στατιστική αρχή, ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ανέρχεται στο 30,0% επί του πληθυσμού της χώρας (3.161.900 άτομα). Συγκριτικά με το 2018 παρουσιάζεται μείωση κατά 1,8 ποσοστιαίες μονάδες (3.348.500 άτομα που αντιστοιχούσαν στο 31,8% του πληθυσμού). Τα αποτελέσματα της έρευνας έτους με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2018 παρουσιάζονται παρακάτω στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1 - Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας, κατά ηλικιακό εύρος και φύλο

Ηλικία	Φύλο	Μονάδα	2018	2019
Σύνολο	Σύνολο	σε χιλιάδες	3.348,5	3.161,9
		%	31,8	30,0
	Άρρενες	σε χιλιάδες	1.582,9	1.498,3
		%	30,9	29,2
	Θήλεις	σε χιλιάδες	1.765,7	1.663,7
		%	32,6	33,1
18-64	Σύνολο	σε χιλιάδες	2.254,1	2.116,2
		%	35,0	33,1
	Άρρενες	σε χιλιάδες	1.073,7	1.007,2
		%	34,0	32,0
	Θήλεις	σε χιλιάδες	1.180,4	1.109,0
		%	36,0	34,1
65+	Σύνολο	σε χιλιάδες	487,7	485,6
		%	21,3	21,1

1

https://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=437466&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

	Άρρενες	σε χιλιάδες	191,3	189,4
		%	18,7	18,4
	Θήλειες	σε χιλιάδες	296,5	296,2
		%	23,4	23,2
0-17	Σύνολο	σε χιλιάδες	606,7	560,2
		%	33,3	30,5

Στον παρακάτω πίνακα παρατηρείται ότι ο κίνδυνος φτώχειας και ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι υψηλότερος στην κατηγορία ηλικιών 18-64 ετών και χαμηλότερος στην ηλικιακή κατηγορία 65+ και κατά το έτος 2018 και κατά το 2019.

Επίσης, παρατηρείται ότι από τον πληθυσμό ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κατάσταση κινδύνου φτώχειας, το 31,4% είναι Έλληνες και το 53,7% είναι αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα.

Πίνακας 2 - Ποσοστό του πληθυσμού, ηλικίας 18 ετών και άνω, σε κίνδυνο φτώχειας κατά υπηκοότητα

Ηλικία	Υπηκοότητα	2018	2019
18-64	Ημεδαποί	33,0	31,4
	Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	56,5	53,7
	Αλλοδαποί χωρών ΕΕ των 28, που διαμένουν στην Ελλάδα	45,0	35,3
	Αλλοδαποί εκτός χωρών ΕΕ των 28, που διαμένουν στην Ελλάδα	58,4	57,1
18+	Ημεδαποί	29,7	28,4
	Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	54,7	52,6
	Αλλοδαποί χωρών ΕΕ των 28, που διαμένουν στην Ελλάδα	40,8	32,7
	Αλλοδαποί εκτός χωρών ΕΕ των 28, που διαμένουν στην Ελλάδα	57,2	56,7

Στην συνέχεια, στον πίνακα 3 αποτυπώνεται το ποσοστό κινδύνου φτώχειας ανά ηλικιακό εύρος, μη συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιδομάτων και των συντάξεων στο συνολικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών. Για το έτος 2019 το ποσοστό ανέρχεται σε 48,4%.

Πίνακας 3 - ποσοστό του κινδύνου της φτώχειας ανά ηλικιακό εύρος πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις ανά φύλο

Ηλικία	Φύλο	2018	2019
Σύνολο	Σύνολο	50,0	48,4
	Άντρες	47,9	46,2
	Γυναίκες	52,0	50,5
18-64	Σύνολο	40,9	38,8
	Άντρες	39,0	37,0
	Γυναίκες	42,6	40,5
65+	Σύνολο	86,8	85,6
	Άντρες	85,6	84,3
	Γυναίκες	87,8	86,7
0-17	Σύνολο	36,3	35,0

Ο πίνακας 4 αναδεικνύει ότι για το έτος 2019, ως πιο πρόσφατο δείγμα, το ποσοστό κινδύνου φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις ανέρχεται σε 17,9%.

Πίνακας 4 - Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις κατά ηλικιακό εύρος και φύλο

Ηλικία	Φύλο	2018	2019
Σύνολο	Σύνολο	18,5	17,9
	Άντρες	18,5	17,7
	Γυναίκες	18,5	18
18-64	Σύνολο	19,8	18,9
	Άντρες	19,7	18,7
	Γυναίκες	19,9	19,2
65+	Σύνολο	11,6	12,2
	Άντρες	10,4	10,9
	Γυναίκες	12,6	13,4
0-17	Σύνολο	22,7	21,1

Συνθέτοντας τα παραπάνω δεδομένα, στον πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνεται ότι οι κοινωνικές μεταβιβάσεις αφορούν τις κοινωνικές παρεμβάσεις και τα κοινωνικά επιδόματα/παροχές. Συγκρίνοντας τον κίνδυνο φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (48,4) και τον κίνδυνο μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (17,9) παρατηρούμε ότι το σύνολο των κοινωνικών μεταβιβάσεων μειώνει το ποσοστό του κινδύνου φτώχειας κατά 30,5 ποσοστιαίες μονάδες, ποσοστό ιδιαίτερος σημαντικό για την χάραξη κοινωνικής πολιτικής, την εφαρμογή και τα εκτιμώμενα αποτελέσματά της. Ένα από

τα βασικά χαρακτηριστικά των κοινωνικών μεταβιβάσεων είναι ότι επεμβαίνουν στην κατανομή του εισοδήματος όπως αυτή διαμορφώνεται από την οικονομική δραστηριότητα των ατόμων, των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων προκειμένου να τη βελτιώσουν και έτσι να εξασφαλιστούν τα μέσα μιας αξιοπρεπούς διαβίωσης για το σύνολο του πληθυσμού και να προωθηθεί γενικότερα η ισότητα μεταξύ ατόμων και κοινωνικών ομάδων².

Πίνακας 5 – Ποσοστά κινδύνου πριν και μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις

Κίνδυνος φτώχειας ανά κατηγορία	Ποσοστό
Κίνδυνος φτώχειας πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις	48,4
Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις	17,9

2.2. Συνθήκες Διαβίωσης

Οι συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού σχετίζονται άμεσα με το εισόδημα του. Στην έκθεση για την υλική υστέρηση και τις συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού κατά το έτος 2019, την τελευταία δηλαδή που έχει δημοσιοποιήσει η ΕΛΣΤΑΤ³, προκύπτει ότι η στέρηση βασικών αγαθών και υπηρεσιών δεν αφορά μόνο το φτωχό πληθυσμό, αλλά και μέρος του μη φτωχού πληθυσμού. Η δημοσίευση της ΕΛΣΤΑΤ αφορά συγκεκριμένους άξονες όπως την δυσκολία ικανοποίησης έκτακτων οικονομικών αναγκών, την αδυναμία κάλυψης εξόδων για διακοπές μίας εβδομάδας το χρόνο, την αδυναμία

² <https://ineobservatory.gr/wp-content/uploads/2014/08/meleth-25.pdf>

³ https://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_javax.faces.resource=document&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_in=downloadResources&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_documentID=437468&_documents_WAR_publicationsportlet_INSTANCE_qDQ8fBKKo4IN_locale=el

διατροφής που να περιλαμβάνει κάθε δεύτερη ημέρα κοτόπουλο, κρέας ή ψάρι, την αδυναμία πληρωμής για ικανοποιητική θέρμανση της κατοικίας, την έλλειψη βασικών αγαθών, όπως πλυντήριο ρούχων, έγχρωμη τηλεόραση, τηλέφωνο, αυτοκίνητο, την αδυναμία αποπληρωμής δανείων ή αγορών με δόσεις, τις δυσκολίες στην πληρωμή πάγιων λογαριασμών.

Όπως προκύπτει από τον επόμενο πίνακα, κατά τη διάρκεια των ετών από το 2009 και μετά, παρατηρείται αύξηση της υλικής στέρησης (δηλαδή αύξηση του πληθυσμού που, λόγω οικονομικών δυσκολιών, στερείται τεσσάρων (4) τουλάχιστον από τα εννέα (9) βασικά αγαθά και υπηρεσίες από αυτά που αναφέρθηκαν παραπάνω) με τα ποσοστά για τα έτη 2009, 2010, 2011, 2012, 2014, 2015, 2016, 2017 και 2018 να ανέρχονται αντίστοιχα σε 11,0%, 11,6%, 15,2%, 19,5%, 21,5%, 22,2%, 22,4%, 21,1% και 16,7%. Το ποσοστό της υλικής στέρησης για το 2019 εκτιμάται σε 16,2%, δηλαδή, φαίνεται πως μειώνεται κατά 0,5 ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με το 2018.

Πίνακας 6 - Ποσοστιαία (%) κατανομή του πληθυσμού με υλική στέρηση στην Ελλάδα τα έτη 2009-2019

Ποσοστιαία (%) κατανομή του πληθυσμού με υλική στέρηση στην Ελλάδα τα έτη 2009-2019	
Έτος	Ποσοστό %
2009	11,0
2010	11,6
2011	15,2
2012	19,5
2013	20,3
2014	21,5
2015	22,2
2016	22,4
2017	21,1
2018	16,7
2019	15,9

Για το 2020, παρότι δεν υπάρχουν δημοσιευμένες ακόμα πληροφορίες, το ποσοστό εκτιμάται εξίσου σημαντικό ή ενδεχομένως και πιο αυξημένο, λόγω της πανδημικής συνθήκης η οποία προκάλεσε επιπτώσεις σε όλους τους τομείς και συνεπώς και στο σύνολο εκείνων στους οποίους δρα η εκάστοτε κοινωνική πολιτική.

2.3. Κοινωνική Πολιτική

Ως κοινωνική πολιτική νοείται η χάραξη και η άσκηση στρατηγικών τακτικών που στοχεύουν στην τοπική οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, στην περιβαλλοντική προστασία, στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και την παροχή κοινωνικής φροντίδας και προστασίας στην τοπική κοινωνία. Αφορά τομείς όπως αυτόν της εργασίας και της πολιτικής απασχόλησης, της προστασίας του πολίτη, της στέγασης, της κοινωνικής συνοχής.

Το σύνολο των πτυχών της κοινωνικής πολιτικής στοιχειοθετεί το σύνθετο πλαίσιο ευθυνών και αρμοδιοτήτων των εθνικών οργανισμών καθώς και αυτών της τοπικής αυτοδιοίκησης. Στην Ελλάδα, η άρθρωση των βασικών πυλώνων του κοινωνικού κράτους - του κράτους πρόνοιας και της κοινωνικής πολιτικής, έλαβε χώρα με σημαντική καθυστέρηση σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ η κοινωνική λειτουργία των Ο.Τ.Α. μέχρι πολύ πρόσφατα υπήρξε πολύ περιορισμένη. Τα νέα δεδομένα προσφέρουν κάποια περιθώρια για μεγαλύτερη αυτονομία πρωτοβουλιών και δράσεων. Για την ελληνική περίπτωση όπως και για κάθε περίπτωση, η κοινωνική πολιτική πρέπει να εξετάζεται σε συνάρτηση με την έννοια του εθνικού κοινωνικού κράτους, καθώς και την μεταβίβαση αρμοδιοτήτων κοινωνικής πολιτικής στην τοπική αυτοδιοίκηση⁴.

Στις πρόσφατες Προγραμματικές Περιόδους του Ευρωπαϊκού σχεδιασμού του 2014-2020 (Α) και του 2021-2027 (Β), η έννοια της κοινωνικής πολιτικής μελετάται και στοχεύεται διαμέσου της 'πολιτικής της συνοχής'.

Α) Η πολιτική της συνοχής είναι η βασική πολιτική επενδύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σκοπός της είναι να στηρίξει τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, την οικονομική ανάπτυξη, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των πολιτών σε όλες τις περιφέρειες και τις πόλεις της ΕΕ. Επίσης, στοχεύει στην αλληλεγγύη μεταξύ των Κρατών-

⁴ https://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/15/3/712.pdf

Μελών της ΕΕ, στη σύγκλιση των Περιφερειών μεταξύ τους και στη μείωση των αναπτυξιακών ανισοτήτων και γενικότερα των οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών διαφορών τους.

Για την περίοδο 2014- 2020, τα βασικότερα στοιχεία της πολιτικής της συνοχής της ΕΕ αποτέλεσαν:

- Οι Στρατηγικές Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση οι οποίες στοχεύουν σε έναν αναπτυξιακό-οικονομικό μετασχηματισμό με χωρική διάσταση μέσω:
  - Εστίασης στην στήριξη της πολιτικής και των επενδύσεων σε κύριες εθνικές/ περιφερειακές προτεραιότητες, προκλήσεις και ανάγκες για ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση,
  - Αξιοποίησης των δυνατοτήτων, ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων και δυναμικής για αριστεία κάθε περιφέρειας/ χώρας,
  - Στήριξης της τεχνολογικής και πρακτικής καινοτομίας και της τόνωσης των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα,
  - Επίτευξης πλήρους συμμετοχής των εμπλεκόμενων παραγόντων και ενθάρρυνσης της καινοτομίας και του πειραματισμού,
  - Σχεδίων που βασίζονται σε αποδείξεις, εύρωστων συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης,Και
- Η ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη χωρική και αστική ανάπτυξη που υλοποιείται μέσω των εργαλείων:
  - Τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών Κοινοτήτων,
  - Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων,
  - Ολοκληρωμένης βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Με άλλα λόγια, η στρατηγική της πολιτικής της συνοχής «Ευρώπη 2020» έθετε ως επιδίωξη την συμβολή στην επίτευξη στόχων διαφόρων πολιτικών της ΕΕ τις οποίες συμπληρώνει στους τομείς π.χ. της εκπαίδευσης, της εργασιακής απασχόλησης, της ενέργειας, του περιβάλλοντος, της έρευνας και καινοτομίας κλπ.⁵

⁵ <https://www.espa.gr/el/Pages/staticEUPolicies.aspx>

Το εγχείρημα "Ευρώπη 2020" αποτέλεσε την αναπτυξιακή στρατηγική της ΕΕ για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία, ώστε τα κράτη-μέλη να επιτύχουν υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής. Πιο συγκεκριμένα, η Ένωση είχε θέσει πέντε φιλόδοξους στόχους –για την απασχόληση, την καινοτομία, την εκπαίδευση, την κοινωνική ένταξη και το κλίμα/ενέργεια– προς επίτευξη μέχρι το 2020, ενώ, το κάθε κράτος-μέλος είχε υιοθετήσει τους δικούς του εθνικούς στόχους σε κάθε έναν από αυτούς τους τομείς. Συγκεκριμένες δράσεις τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο στηρίζαν τη στρατηγική αυτή βάσει πέντε αξόνων-στόχων, των παρακάτω:

1. Την απασχόληση (με στόχο την απασχόληση του 75% της ηλικιακής κατηγορίας 20-64 ετών),
2. Την έρευνα και Ανάπτυξη (με στόχο το 3% του ΑΕΠ της ΕΕ πρέπει να επενδύεται στην Έρευνα και την Ανάπτυξη),
3. Την κλιματική αλλαγή και ενεργειακή βιωσιμότητα [με στόχο την μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 20% (ή και 30%, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν) σε σχέση με το 1990 - Εξασφάλιση του 20% της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές - Αύξηση κατά 20% της ενεργειακής απόδοσης],
4. Την εκπαίδευση (με στόχο μείωση των ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου κάτω από 10% - Ολοκλήρωση τριτοβάθμιων σπουδών τουλάχιστον για το 40% της ηλικιακής κατηγορίας 30-34 ετών) και,
5. Την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, δηλαδή την μείωση τουλάχιστον κατά 20 εκατομμύρια των ατόμων που βρίσκονται ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε κατάσταση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Ο εθνικός στόχος της Ελλάδας ο οποίος προέκυψε ύστερα από πρόταση της ελληνικής πλευράς, σε σχέση με τη Στρατηγική "Ευρώπη 2020" φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, όπως επίσης στον ίδιο αποτυπώνονται και συνολικά οι Ευρωπαϊκοί στόχοι:

Πίνακας 7 – Στρατηγική «Ευρώπη 2020»⁶

⁶ Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, National Inventory Report 2014-Greece, 2ο Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης, Έκθεση Προόδου για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις ΑΠΕ

Στρατηγική «Ευρώπη 2020»	Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Στόχοι της Ελλάδας για το 2020
Ποσοστό απασχόλησης (ηλικίες 20-64)	75%	70%
Επενδύσεις σε Ε&Α (% του ΑΕΠ)	3%	1,2% *
Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, ποσοστιαία ως προς το 1990	-20%, (ή -30% εάν οι συνθήκες το επιτρέψουν)	Εκπομπές για τομείς εκτός ΣΕΔΕ - 4% (σε σχέση με τις τιμές του 2005, Απόφαση 406/2009/ΕΚ)
Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ως % επί της μικτής τελικής κατανάλωσης ενέργειας)	20%	20% με βάση το Ν. 851/2010
Ενεργειακή απόδοση – μείωση κατανάλωσης ενέργειας σε Μtoe	Αύξηση ενεργειακής απόδοσης κατά 20%, που αντιστοιχεί στη μείωση της πρωτογενούς ενεργειακής κατανάλωσης κατά 368 Μtoe	Μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας κατά 2,85 Μtoe το 2020
Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου (%)	κάτω από 10%	9,7%
Ολοκλήρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (%)	Τουλάχιστον 40% των νέων ηλικίας 30-34 ετών	32%
Μείωση αριθμού ατόμων σε κατάσταση ή σε κίνδυνο φτώχειας ή αποκλεισμού	20 εκατομμύρια	Μείωση κατά 450.000

Στον παραπάνω πίνακα ο οποίος δημοσιεύτηκε το 2015, αποτυπώνεται ότι για την ελληνική περίπτωση, προσδοκώμενος στόχος ήταν το 20% των ατόμων από 20 έως 64 ετών να εργάζονται. Επίσης, σχετικά με την φτώχεια, το 2015 στην ίδια στρατηγική αναφέρεται προσδοκώμενος στόχος η μείωση του αριθμού ατόμων σε κατάσταση ή σε κίνδυνο φτώχειας ή αποκλεισμού κατά 450.000⁷.

Β) Σχετικά με την κοινωνική πολιτική στην Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, αναφέρεται ότι οι πολιτικές της ΕΕ την εν λόγω περίοδο θα καθοδηγούνται από πέντε κύριους στόχους, τους παρακάτω:

- μια Πιο Έξυπνη Ευρώπη, μέσω της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης, του οικονομικού μετασχηματισμού και της στήριξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων,
- μια Πιο Πράσινη Ευρώπη χωρίς εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, που εφαρμόζει τη συμφωνία του Παρισιού και επενδύει στην ενεργειακή μετάβαση, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής,
- μια Πιο Συνδεδεμένη Ευρώπη, με στρατηγικά δίκτυα μεταφορών και ψηφιακά δίκτυα,

⁷ <https://www.espa.gr/el/Pages/staticEurope2020.aspx>

- μια Πιο Κοινωνική Ευρώπη, που υλοποιεί τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και στηρίζει την ποιοτική απασχόληση, την εκπαίδευση, τις δεξιότητες, την κοινωνική ένταξη και την ίση πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη,
- μια Ευρώπη Πιο Κοντά στους Πολίτες, με τη στήριξη των αναπτυξιακών στρατηγικών που καταρτίζονται σε τοπικό επίπεδο και της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης σε όλη την ΕΕ⁸.

Για την ελληνική περίπτωση, οι προτεραιότητες που τίθενται βάσει των παραπάνω στόχων πολιτικής διαμορφώνονται ως εξής:

- Σχετικά με την «πιο έξυπνη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού», κεντρικό στόχο για την ελληνική οικονομία αποτελεί η συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας (δηλαδή της σχετικής συμμετοχής των διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών στο εθνικό προϊόν) καθώς και η στενότερη σύνδεση της παραγωγής με την τεχνολογία και την καινοτομία. Η στροφή της οικονομίας προς αυτή την κατεύθυνση θα πραγματοποιηθεί με τρόπο συμβατό με τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της χώρας.
- Σχετικά με την «πιο πράσινη χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική Ευρώπη μέσω της προώθησης της καθαρής και δίκαιης ενεργειακής μετάβασης, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων», οι κύριες επιλογές πολιτικής στον τομέα της ενέργειας αφορούν την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς, την προώθηση της αυτονομίας με χρήση των ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή και συστημάτων αποθήκευσης, τη χρήση ΑΠΕ για θέρμανση/ψύξη, την μετάβαση των νησιών σε καθαρές μορφές ενέργειας, την ενίσχυση διασυνοριακών έργων διασύνδεσης, την αναβάθμιση δικτύων μεταφοράς και διανομής, την ανάπτυξη κέντρων ενεργειακού ελέγχου και «έξυπνων» ενεργειακών συστημάτων και αποθήκευση σε τοπικό επίπεδο, την προώθηση πρακτικών αλιείας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

⁸ https://www.espa.gr/el/Pages/CohesionPolicy_21-27.aspx

- Σχετικά με την «πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ», με γνώμονα τον οικονομικό/ ψηφιακό μετασχηματισμό, ενισχύεται η συνδεσιμότητα με ευρυζωνική πρόσβαση υψηλών ταχυτήτων και στηρίζεται η ανάπτυξη προσβάσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και συστημάτων μεταφορών.
- Σχετικά με την «πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων», κεντρική επιδίωξη των παρεμβάσεων αποτελεί ο στόχος για μια πιο κοινωνική Ελλάδα μέσω της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και της διασφάλισης ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά.
- Σχετικά με την Ευρώπη που οραματιζόμαστε «πιο κοντά στους πολίτες της, μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών», αναφέρονται: οι ολοκληρωμένες χωρικές στρατηγικές με την αξιοποίηση των χωρικών εργαλείων, ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) και ΤΑΠΤοΚ με στόχο να εφαρμοστούν σε περιοχές που θα πληρούν κατ' ελάχιστο τα κριτήρια που θα προσδιοριστούν από τις εθνικές αρχές και θα αναφερθούν στα Προγράμματα, ο Ειδικός Στόχος για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, η δίκαιη αναπτυξιακή μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών η οποία εδράζεται, κατ' εφαρμογή σχετικού σχεδίου δράσης, σε πέντε πυλώνες: καθαρή ενέργεια, έξυπνη αγροτική παραγωγή, βιώσιμο τουρισμό, βιοτεχνία-βιομηχανία-εμπόριο και τεχνολογία-εκπαίδευση. Οι προγραμματιζόμενες δράσεις/ επενδύσεις θα είναι σε συμφωνία με τα εδαφικά σχέδια μετάβασης, τα οποία θα παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τις ανάγκες οικονομικής διαφοροποίησης, απόκτησης νέων δεξιοτήτων και περιβαλλοντικής αποκατάστασης⁹ [για περισσότερα, βλ. σχετ.: Εγχειρίδιο απλούστευσης - Πολιτική Συνοχής 2021-2027 New EU Cohesion policy (2021-2027)].

⁹https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/factsheet/new_cp/simplification_handbook_el.pdf

Ειδικά για την περίπτωση του Δήμου Πειραιά σχετικά με την κοινωνική πρόνοια – πολιτική, θα πρέπει απαραίτητως να αναφερθούμε σε ειδικά δεδομένα που χαρακτηρίζουν την συγκεκριμένη κοινότητα.

Στον Δήμο Πειραιά σήμερα αναφέρονται περιπτώσεις ατόμων και οικογενειών που αδυνατούν να υποστηρίξουν τα ελάχιστα οικονομικά τους έξοδα. Παρατηρείται ότι ο εν λόγω Δήμος, όπως και πληθώρα άλλων δήμων της χώρας, λόγω της οικονομικής ύφεσης των τελευταίων χρόνων, καταγράφει μία σειρά από κοινωνικό-οικονομικά δεδομένα που συνδυαστικά δημιουργούν συνθήκες ασφυξίας και αδιέξοδης οικονομικής προοπτικής, επηρεάζοντας αρνητικά την κοινωνική συνοχή της πόλης.

Αναλυτικότερα, σοβαρότατο πρόβλημα στον δήμο αποτελεί το υψηλό ποσοστό ανεργίας. Βάσει της πιο πρόσφατης απογραφής του 2011, ο Πειραιάς φιλοξενεί 163.688 κατοίκους¹⁰ εκ των οποίων οι άνεργοι που έχουν καταγραφεί υπολογίζονται στο 20% επί των οικονομικά ενεργών πολιτών, ήτοι σε 9% επί του συνολικού πληθυσμού¹¹. Στον Πειραιά οι δικαιούχοι του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (ΚΕΑ) ανέρχονται σε 7.435 ενήλικα άτομα και, αντίστοιχα, του επιδόματος Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς Απόρους (ΤΕΒΑ) είναι 6.436 μέλη οικογενειών που υποστηρίζονται, ενήλικα και ανήλικα. Επιπλέον, η αύξηση των μακροχρόνια ανέργων καθώς και του φαινομένου της ανεργίας των νέων, υποδηλώνει την ‘παγίδευση’ των νοικοκυριών σε συνθήκες ένδειας και κατά συνέπεια, κοινωνικού αποκλεισμού.

Επιπλέον, στον Πειραιά καταγράφονται 7.459 μονογονεϊκές οικογένειες και, η μονογονεϊκότητα αποτελεί -και αυτή- κρίσιμο πτωχογόνο παράγοντα. Σύμφωνα με στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων το μέσο εισόδημα του πληθυσμού του Πειραιά υπολογίζεται ελαφρώς χαμηλότερο του εθνικού μέσου όρου, ενώ ειδικά στα Δ΄ και Ε΄ δημοτικά διαμερίσματα παρατηρούνται ακόμα χαμηλότερα εισοδήματα.

¹⁰<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B1%CE%B9%CE%AC%CF%82>

¹¹ Στατιστικά στοιχεία από Σχέδιο Υλοποίησης Έργου «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά» ΟΠΣ 5060900/ ΚΟΔΕΠ.

Τέλος, οι διαιρέσεις και η χρήση του αστικού χώρου από τον πληθυσμό, αναδεικνύουν κοινωνικούς διαχωρισμούς που παραπέμπουν σε κριτήρια όπως εθνικότητας, ηλικίας ή επαγγελματικής απασχόλησης.

Ενδεικτικά, παρακάτω παραθέτουμε στατιστικά δεδομένα από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής του ΤΕΒΑ για τον πληθυσμό του Δήμου Πειραιά¹².

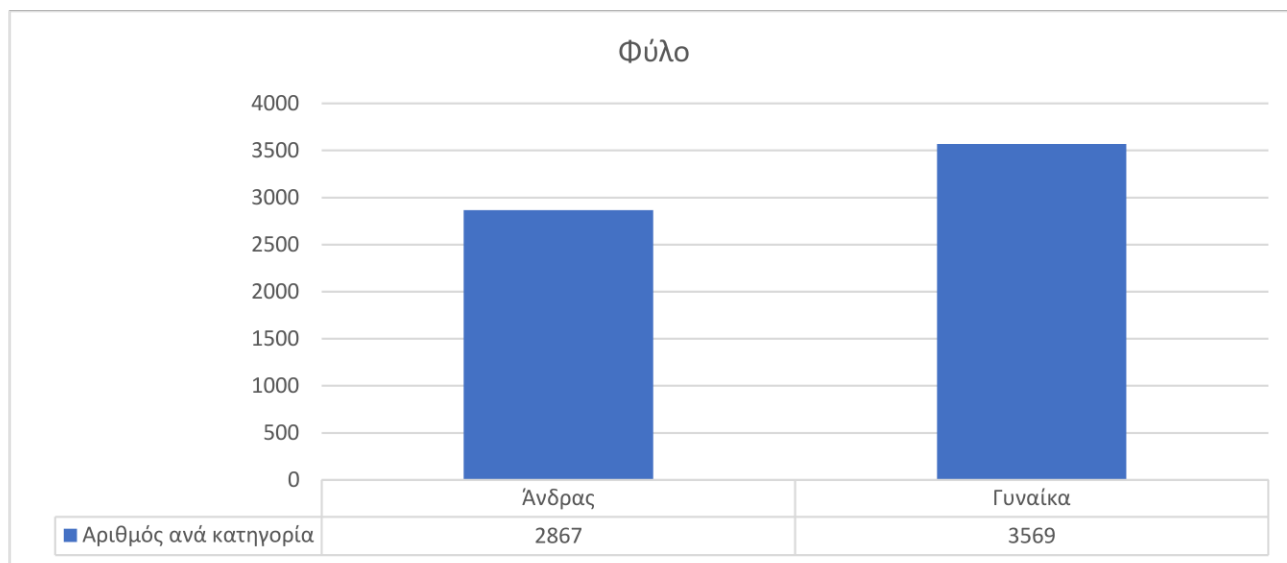
Πίνακας 8 – Γενικά Στατιστικά ΤΕΒΑ για Δήμο Πειραιά

Φύλο	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Άνδρας	2867	44,55
Γυναίκα	3569	55,45
Σύνολο	6436	100,00

Στον παραπάνω πίνακα_ αποτυπώνονται οι καταγραφές έως 31/12/2020 των ατόμων που εντάχθηκαν στο εν λόγω Πρόγραμμα, το οποίο υλοποιείται μέσω Κοινωνικών Συμπράξεων και οι ωφελούμενοι επιλέγονται σύμφωνα με εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια. Παρατηρούμε ότι πρόκειται συνολικά για 6.436 άτομα, αριθμός που αποτυπώνει αθροιστικά ενηλίκους και ανήλικα μέλη οικογενειών. Από εμβαθυμένη στατιστική ανάλυση, προκύπτει ότι 3.722 εξ αυτών είναι οικογένειες, άρα τα υπόλοιπα 2.714 άτομα είναι αθροιστικά ο τυχόν β' γονέας και τα ανήλικα τέκνα. Περαιτέρω εμβαθυμένη έρευνα δείχνει πως από τα 2.714 άτομα, τα 1036 δεν έχουν ΑΦΜ, οπότε, εξ επαγωγής καταλήγουμε ότι πιθανότατα πρόκειται για τον αριθμό εξαρτημένων μελών, ήτοι παιδιά-νέους έως 17 ετών.

Γράφημα 1 – Στατιστικά ΤΕΒΑ ανά φύλο για τον Δήμο Πειραιά

¹² <http://teba.eiead.gr/%cf%80%cf%81%cf%8c%ce%b3%cf%81%ce%b1%ce%bc%ce%bc%ce%b1/>

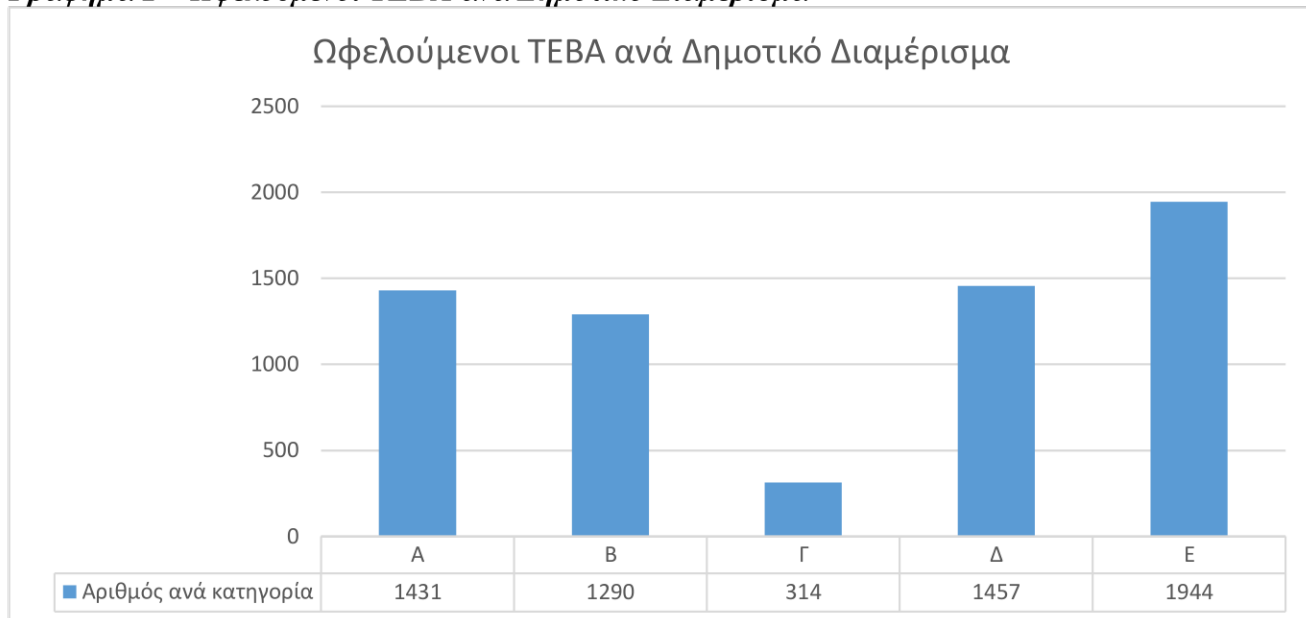

Τα στοιχεία του παραπάνω γραφήματος, μας πληροφορούν ότι επίδομα ΤΕΒΑ δίδεται σε 3.569 γυναίκες (ανήλικες και ενήλικες), έναντι 2.867 ανδρών (ανηλίκων και ενηλίκων). Θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι ο αριθμός των γυναικών είναι υψηλότερος δεδομένου ότι στο επίδομα περιλαμβάνονται περιπτώσεις μονογονεϊκών οικογενειών με αρχηγό γυναίκα.

Πίνακας 9 – Στατιστικά ΤΕΒΑ ανά Δημοτικό Διαμέρισμα Δήμου Πειραιά

Δημοτικό Διαμέρισμα Πειραιά	Αριθμός ατόμων ανά δημοτικό διαμέρισμα	Ωφελούμενοι ΤΕΒΑ στον Δ. Πειραιά Ποσοστό %
A	1431	22.23
B	1290	20.04
Γ	314	4.88
Δ	1457	22.64
E	1944	30.21
Σύνολο	6436	100.00

Γράφημα 2 – Ωφελούμενοι ΤΕΒΑ ανά Δημοτικό Διαμέρισμα

Ο Πίνακας 9 και το Γράφημα 2, αποτυπώνουν τον αριθμό ωφελούμενων ΤΕΒΑ ανά δημοτικό διαμέρισμα. Παρατηρούμε ότι περισσότερες περιπτώσεις σημειώνονται στο Ε΄ δημοτικό διαμέρισμα, ενώ ακολουθεί το Δ΄, ύστερα το Α΄, το Β΄ και, τέλος, το Γ΄. Παρότι αυτή η πληροφορία αποτυπώνει σε ποιο διαμέρισμα συγκεντρώνονται περισσότεροι ωφελούμενοι, ωστόσο δεν είναι ενδεικτική, υπό την έννοια ότι ο πληθυσμός των διαμερισμάτων δεν είναι ο ίδιος σε καθένα από αυτά. Δηλαδή ο αριθμός ατόμων δεν υποδηλώνει ποσοστιαίο δείκτη επί του πληθυσμού κάθε διαμερισματος. Παρόλα αυτά, διαπιστώνεται πως ανάγκη υποστήριξης κρίνεται ουσιαστικής σημασίας σε όλα τα δημοτικά διαμερίσματα.

Για την υλοποίηση της Πράξης «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus» και συνεπώς για τις εκάστοτε κοινωνικές παρεμβάσεις, η ομάδα έργου, βασίζεται κυρίως στα παραπάνω δεδομένα, ως επίσης και στα στοιχεία που έχουν καταχωρηθεί ως πρωτογενές υλικό έρευνας της ομάδας παρέμβασης εντός της βάσης δεδομένων του έργου.

Στην συνέχεια και εφόσον παρουσιαστούν οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες οι οποίες αποτελούν το επίκεντρο της Πράξης και των υποστηρικτικών προς αυτές δράσεων, εξετάζονται τα γενικά στοιχεία και γίνεται εστιασμός σε ειδικά πρωτογενή δεδομένα που έχουν συλλεχθεί σχετικά με το εισόδημα των πολιτών και τις συνθήκες διαβίωσης, στον Δήμο Πειραιά κατά το 2020.

3. ΕΥΑΛΩΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

3.1 Κατηγορίες ευαλωτότητας

Οι βασικές αυτές κατηγορίες όπως διαμορφώθηκαν από το επιστημονικό προσωπικό του Έργου κατά την έναρξή του είναι οι εξής:

- Άνεργοι – Μακροχρόνια
- Άστεγοι – Περιπλανώμενοι
- Άποροι
- Ανασφάλιστοι
- Αποφυλακισμένοι
- Φυλακισμένοι
- Ουσιοεξαρτημένοι – Απεξαρτημένοι
- Μονογονεϊκές Οικογένειες
- Μετανάστες
- Πρόσφυγες
- Νοσούντες (Ψυχικά Νοσούντες, Σωματικά Νοσούντες, Άτομα με Νοητική Υστέρηση)
- Θύματα ενδοοικογενειακής βίας
- Υπερήλικες και Ηλικιωμένοι με χρόνια νοσήματα
- Φορείς HIV και HCV και νοσούντες AIDS
- Αναλφάβητοι
- LGBTQ – lesbian, gay, bisexual, transgender, queer or questioning
- SGBV – Sexual and Gender Based Violence
- Ανήλικοι παραβάτες

- Άτομα με γλωσσικές ή/και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες (Πομάκοι, Ρομά, Παλιννοστούντες κ.λπ.)

Σε αυτές τις κατηγορίες έχει βασιστεί και το έντυπο καταγραφής ωφελούμενου το οποίο συμπληρώνεται από τα στελέχη άμεσης παρέμβασης κατά την διάρκεια της συνέντευξης. Η κατηγοριοποίηση αυτή είναι πολύ σημαντική καθώς προσδιορίζεται το είδος της ανάγκης που διέπει την κάθε κατηγορία και μπορούν αντίστοιχα να σχεδιαστούν οι κοινωνικές δράσεις. Φαίνεται δε, ότι ίδιες ανάγκες μπορούν να παρατηρηθούν σε πολλαπλές ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, κάτι που μπορεί να οδηγήσει σε μαζικές παρεμβάσεις.

4. ΕΚΘΕΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ 2020 ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

4.1 Έρευνες εισοδήματος, ανεργία, φτώχεια

Για τον σχεδιασμό και υλοποίηση των κοινωνικών παρεμβάσεων της Πράξης, θεωρήθηκαν στοιχεία από το ΚΕΑ και το ΤΕΒΑ, την Ελληνική Στατιστική Αρχή καθώς και την υφιστάμενη σχετική πρόσφατη διαδικτυακή βιβλιογραφία. Δεν υφίστανται ετήσιες σχετικές δημοτικές δημοσιευμένες έρευνες για τον Δήμο Πειραιά.

Συνολικά, για το έτος 2020, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι στον Δήμο του Πειραιά καταγράφονται μία σειρά από κοινωνικό-οικονομικά δεδομένα τα οποία συνδυαστικά δημιουργούν συνθήκες ασφυξίας και αδιέξοδης οικονομικής προοπτικής και μάλιστα επηρεάζουν αρνητικά την κοινωνική συνοχή της πόλης. Όπως παρουσιάστηκε αναλυτικά, σημαντικό ζήτημα στον Δήμο αποτελεί το υψηλό ποσοστό ανεργίας το οποίο ανέρχεται στο 9% επί του συνολικού πληθυσμού της πόλης.

Επίσης, το έτος 2020, χαρακτηρίστηκε από δύο περιόδους επιβολής έκτακτων και αυστηρών κυβερνητικών περιοριστικών μέτρων λόγω της πανδημίας Covid-19, α) κατά την περίοδο Μαρτίου - Μαΐου 2020 και β) κατά την περίοδο Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου 2020. Όπως περιγράψαμε αναλυτικά

στο σχετικό κεφάλαιο, τα στατιστικά δεδομένα της χώρας αναδεικνύουν την αύξηση του ποσοστού ανεργίας κατά την διάρκεια όλου του έτους.

Από την επικοινωνία που διατηρείται διαμέσου των στελεχών άμεσης παρέμβασης με τον πληθυσμό του Δήμου Πειραιά, η πληροφορία που προκύπτει, αντιστοίχως, μαρτυρά ότι η ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα και, κυρίως, ότι πλήττει την τοπική κοινωνία. Επιπλέον, αναφέρεται αύξηση των μακροχρόνια ανέργων καθώς και ανεργία των νέων, δεδομένα που υποδηλώνουν την «παγίδευση» νοικοκυριών σε συνθήκες φτώχειας και, κατά συνέπεια, κοινωνικού αποκλεισμού.

Επιπροσθέτως, τα δεδομένα που διαθέτουμε ως προς τον δείκτη φτώχειας, αποτυπώνουν στον Δήμο Πειραιά 7.435 ενήλικα άτομα- δικαιούχους του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (ΚΕΑ), ενώ άλλα 6.436 μέλη οικογενειών -ενήλικα και ανήλικα- να λαμβάνουν επίδομα από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς Απόρους (ΤΕΒΑ). Επίσης, στον Πειραιά καταγράφονται συνολικά 7.459 μονογονεϊκές οικογένειες άρα και οικογένειες με πτωχογόνο δείκτη. Τέλος, σύμφωνα με στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων το μέσο εισόδημα του πληθυσμού του Πειραιά υπολογίζεται ελαφρώς χαμηλότερο του εθνικού μέσου όρου και ειδικά στις Δ' και Ε' δημοτικές κοινότητες σημειώνονται ακόμα χαμηλότερα εισοδήματα.

Ειδικά δεδομένα της παρούσας Πράξης η οποία ξεκίνησε να υλοποιείται τον Αύγουστο 2020, μας επιτρέπουν να κάνουμε λόγω για περίπου 965 και 1230 εγγραφές ωφελούμενων ως τον Δεκέμβριο 2020 και τον Ιανουάριο 2021 αντιστοίχως, περιπτώσεων οι οποίες πληρούν οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια τα οποία, με την σειρά τους, μαρτυρούν υψηλό δείκτη ευπάθειας και ευαλωτότητας.

Το 2020, όπως μαρτυρείται στην πρόσφατη βιβλιογραφία, ήταν ένα πολύ ιδιαίτερο έτος σε παγκόσμιο επίπεδο, δεδομένης της πανδημίας Covid-19 και των δραματικών επιπτώσεων αυτής, κυρίως στον τομέα της υγείας και της οικονομίας, καθώς και σ' όλους τους τομείς της σύγχρονης καθημερινής ζωής.

Για την περίπτωση της ελληνικής αγοράς εργασίας με την οποία συνδέονται αντιστοίχως στατιστικά στοιχεία σχετικά με το εισόδημα, συλλέχθηκαν και αναλύθηκαν πληροφορίες από τον Μηχανισμό Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας/ υπό την επιστημονική ευθύνη του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας & Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ) καθώς και την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Αναλύθηκαν οι επιπτώσεις της πανδημίας και έγινε ειδική μνεία στη διάρθρωση της απασχόλησης και της ανεργίας, τα δυναμικά επαγγέλματα και το ισοζύγιο προσφοράς-ζήτησης εργασίας σε επίπεδο χώρας, περιφέρειας και δήμων¹³.

Για την εποχή της πανδημίας, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία από το ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ, σχετικά με την κινητικότητα της μισθωτής εργασίας κατά το 2020, οι προσλήψεις μειώθηκαν κατά 29,83%, οι απολύσεις-αποχωρήσεις κατά 29,96% και οι νέες θέσεις (ισοζύγιο προσλήψεων-απολύσεων) κατά 27,14%. Ενδεικτικά σημειώνονται στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις στις νέες θέσεις εργασίας, που συνδέονται άμεσα και με τα μέτρα στήριξης της οικονομίας (αναστολές απολύσεων κ.λπ.): ανά φύλο (-30% οι άνδρες και -24% οι γυναίκες), ανά ηλικία (+32% οι 55-64 ετών, +9% οι 45-54, -15% οι 35-44, -29% οι 25-34 και -36% οι 15-24 ετών και καθεστώς (+32% η πλήρης απασχόληση, -72% η μερική απασχόληση). Επίσης, σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην αγορά εργασίας από την πανδημία Covid-19 εντοπίστηκαν στις νέες θέσεις που αφορούσαν γυναίκες ηλικίας 25-34 ετών (-185% σε σχέση με το 2019) κυρίως στο επάγγελμα των Απασχολούμενων στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών στον κλάδο των Υπηρεσιών Εστίαση, ενώ θετικό ήταν το αποτύπωμα της πανδημίας στις θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης που αφορούσαν τις ηλικίες 35-54 ετών και κυρίως τις γυναίκες στους κλάδους της Υγείας και της Δημόσιας Διοίκησης.

Τέλος, παρατηρήθηκε ότι η πανδημική περίσταση και η εξάπλωση της ψηφιοποίησης και κατ' επέκταση της ψηφιοποιημένης- διαδικτυακής επαγγελματικής απασχόλησης, εκτός του έμφυλου

¹³ https://www.eiead.gr/wp-content/uploads/2021/03/OI_EPIPTOSEIS_THS_PANDHMIAΣ_COVID19_STHN_AGORA_ERGASIAS.pdf

διαχωρισμού στην αγορά εργασίας, επηρεάζει και εκτιμάται ότι θα επηρεάσει καθοριστικά τις προοπτικές απασχόλησης¹⁴.

4.2 Ανάλυση αποτελεσμάτων καταγραφών ωφελούμενων για το έτος 2020

Από τον Σεπτέμβριο του 2020 όπου ξεκίνησαν οι καταγραφές των ωφελούμενων από τα στελέχη άμεσης παρέμβασης του Έργου, μέχρι και το τέλος του ίδιου έτους, ήτοι 4 μήνες, οι κατηγορίες ευαλωτότητας διαμορφώνονται ως εξής όπως παρατίθενται στον Πίνακα 10 και το Γράφημα 3 της παρούσης.

Πίνακας 10 – Κατηγορίες Ευαλωτότητας για το έτος 2020 (τελευταίο τετράμηνο)

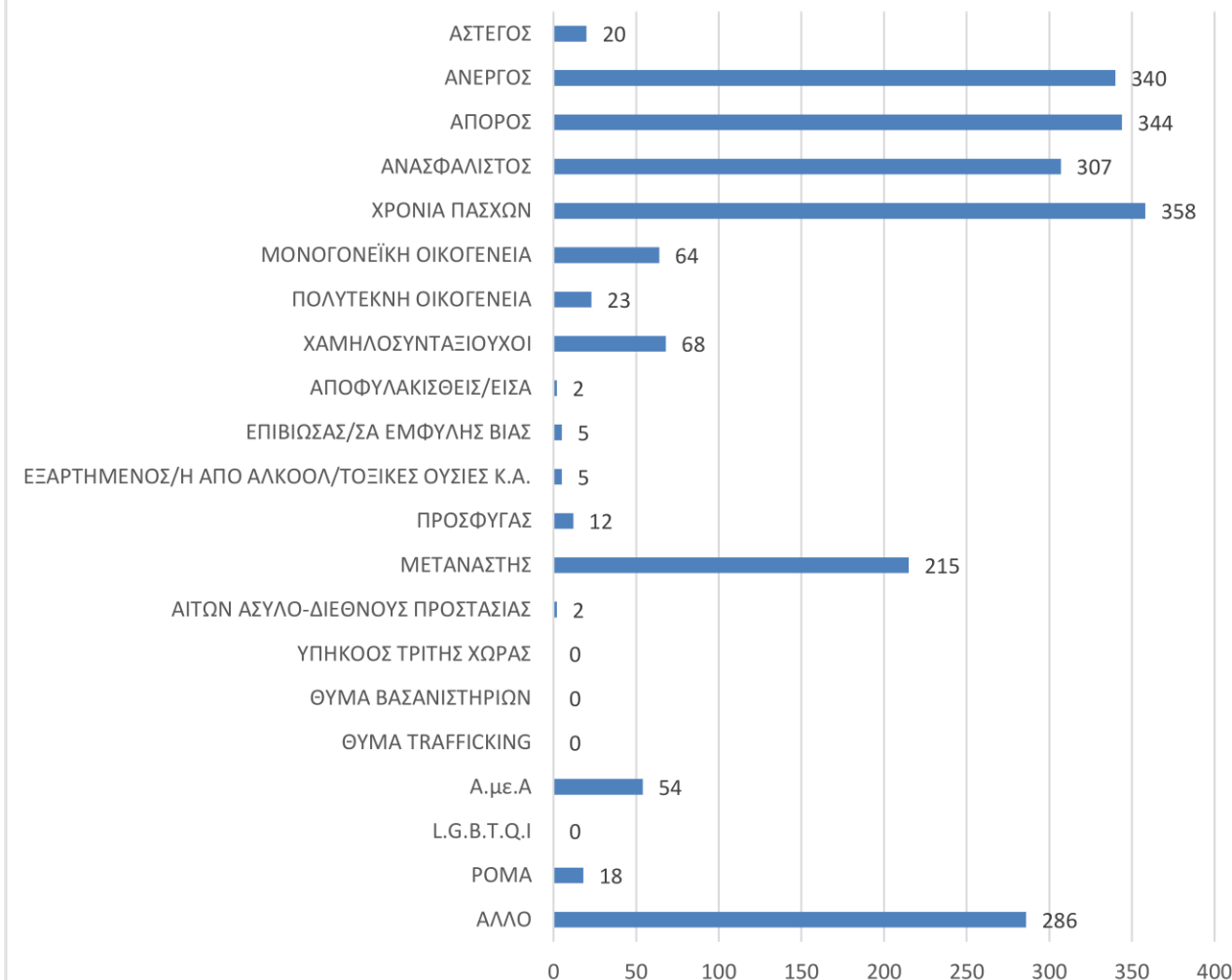
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΥΑΛΩΤΟΤΗΤΑΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2020	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2020	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2020	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2020	ΣΥΝΟΛΟ
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ	
ΑΣΤΕΓΟΣ	3	7	5	5	20
ΑΝΕΡΓΟΣ	69	78	85	108	340
ΑΠΟΡΟΣ	57	59	97	131	344
ΑΝΑΣΦΑΛΙΣΤΟΣ	38	60	88	121	307
ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΣΧΩΝ	65	68	101	124	358
ΜΟΝΟΓΟΝΕΪΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	26	15	15	8	64
ΠΟΛΥΤΕΚΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	12	9	1	1	23
ΧΑΜΗΛΟΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ	10	16	14	28	68
ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΘΕΙΣ/ΕΙΣΑ	0	1	0	1	2
ΕΠΙΒΙΩΣΑΣ/ΣΑ ΕΜΦΥΛΗΣ ΒΙΑΣ	1	3	0	1	5
ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟΣ/Η ΑΠΟ ΑΛΚΟΟΛ/ΤΟΞΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ Κ.Α.	0	4	0	1	5
ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ	6	6	0	0	12

¹⁴ https://www.eiead.gr/wp-content/uploads/2021/04/paidousi_04.2021_emfylos_katamerismos-apasxolisi_psi-fiopoiisi.pdf

ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ	104	46	28	37	215
ΑΙΤΩΝ ΑΣΥΛΟ-ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	2	0	0	0	2
ΥΠΗΚΟΟΣ ΤΡΙΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	0	0	0	0	0
ΘΥΜΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ	0	0	0	0	0
ΘΥΜΑ TRAFFICKING	0	0	0	0	0
Α.μ.Α	13	15	11	15	54
L.G.B.T.Q.I	0	0	0	0	0
ΡΟΜΑ	4	6	3	5	18
ΑΛΛΟ	129	86	43	28	286

Γράφημα 3 – Κατηγορίες Ευαλωτότητας

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΥΑΛΩΤΟΤΗΤΑΣ

Οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες στις οποίες παρατηρούνται οι περισσότερες καταγραφές είναι με αύξουσα σειρά, οι χρόνια πάσχοντες, οι άποροι, οι άνεργοι, ανασφάλιστοι και οι μετανάστες. Είναι σε ποσοστό οι πιο πολυπληθείς ομάδες. Χρειάζεται εδώ να τονιστεί ότι το σύνολο των περιπτώσεων των καταγραφών όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 10 είναι μεγαλύτερο του συνόλου των καταγεγραμμένων ωφελούμενων καθώς ένα άτομο μπορεί να ανήκει σε παραπάνω από μία κατηγορία ευαλωτότητας, όπως και παρατηρήθηκε. Ένας άνεργος λοιπόν μπορεί να είναι και άπορος και ανασφάλιστος και χρόνια πάσχοντας, ως παράδειγμα. Αντιστοίχως ένας άστεγος μπορεί να είναι και

αποφυλακισμένος. Άρα στην κάθε καταγραφή μπορεί να αντιστοιχούν περισσότερες από μία κατηγορίες ευαλωτότητας.

Σε ποσοστό 74,20% οι καταγεγραμμένοι είναι Έλληνες πολίτες, με τις γυναίκες να υπερτερούν σε σχέση με τους άντρες και με τις ηλικίες τους να ποικίλουν, με ένα σαφές ποσοστιαίο προβάδισμα στις ηλικίες μεταξύ 40-64 (ποσοστό 32,76%) που θεωρούνται παραγωγικές (Πίνακες 11,12&13).

Πίνακας 11 – Φύλο καταγεγραμμένων

Φύλο	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Άρρεν	387	41,43
Θήλυ	547	58,57
Σύνολο	934	100,00

Πίνακας 12 – Εθνικότητα καταγεγραμμένων

Εθνικότητα	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Ελληνική	693	74,20
Άλλη	241	25,80
Σύνολο	934	100,00

Πίνακας 13 – Ηλικία καταγεγραμμένων

Ηλικιακή κατηγορία	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
0-17	252	26,98
18-39	145	15,52
40-64	306	32,76
65+	231	24,73
Σύνολο	934	100,00

Οι καταγεγραμμένοι ωφελούμενοι εντοπίζονται σε όλες τις Δημοτικές Κοινότητες του Πειραιά, όμως στην Ε΄, την Α΄ και την Δ΄ καταλαμβάνουν μαζί το 82,22% του συνολικού αριθμού των καταγραφών. Η συντριπτική πλειοψηφία τους είναι ταυτόχρονα και κάτοικοι και δημότες Πειραιά (Πίνακες 14&15).

Πίνακας 14 – Δημοτική κατανομή καταγεγραμμένων

Δημοτική Κοινότητα Πειραιά	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
A	261	27,94
B	142	15,20
Γ	24	2,57
Δ	198	21,20
E	309	33,08
Σύνολο	934	100,00

Πίνακας 15 – Δημοτική κατάσταση καταγεγραμμένων

Καταγράφεται στο Δήμο Πειραιά ως	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Δημότης	17	1,82
Κάτοικος	456	48,82
Διαβιεί στον Πειραιά	7	0,75
Δημότης & Κάτοικος	426	45,61
Κάτοικος & Εργαζόμενος	16	1,71
Δημότης & Κάτοικος & Εργαζόμενος	12	1,28
Σύνολο	934	100,00

Το εκπαιδευτικό επίπεδο των καταγεγραμμένων είναι ως επί το πλείστο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με ποσοστό 52,03% και, το αμέσως επόμενο, είναι πρωτοβάθμιας με ποσοστό 30,30% (Πίνακας 16). Παρατηρείται δηλαδή ότι η συντριπτική πλειοψηφία των καταγεγραμμένων έχει κάποιο βασικό είτε κάποιο επαρκές εκπαιδευτικό επίπεδο.

Πίνακας 16 – Εκπαιδευτικό επίπεδο καταγεγραμμένων

Επίπεδο Εκπαίδευσης/ Κατάρτισης	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Αναλφάβητος	28	3,00
Πρωτοβάθμια	283	30,30
Δευτεροβάθμια	486	52,03
Τριτοβάθμια	92	9,85
Μεταπτυχιακό	1	0,11

Δεν δηλώθηκε/ Δεν απαντήθηκε/Δεν ανήκει σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες	44	4,71
Σύνολο	934	100,00

Στους πίνακες 17 & 18 παρουσιάζονται αντιστοίχως η οικογενειακή κατάσταση των καταγεγραμμένων και ο αριθμός των τέκνων για όσους έχουν. Από ένα ως πάνω από τέσσερα παιδιά έχει το 57,18% με τους περισσότερους να είναι έγγαμοι ή διαζευγμένοι.

Πίνακας 17 – Οικογενειακή κατάσταση καταγεγραμμένων

Οικογενειακή Κατάσταση	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Άγαμος-η	128	13,70
Έγγαμος-η	306	32,76
Διαζευγμένος-η	130	13,92
Σε διάσταση	25	2,68
Χήρος-α	73	7,82
Ανήλικο τέκνο/ Προστατευόμενο μέλος ή δεν ανήκει σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες	272	29,12
Σύνολο	934	100,00

Πίνακας 18 – Αριθμός τέκνων καταγεγραμμένων

Αριθμός τέκνων	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
0	400	42,83
1	130	13,92
2	263	28,27
3	81	8,57
>=4	60	6,42
Σύνολο	934	100,00

Στον παρακάτω και τελευταίο πίνακα του κεφαλαίου (Πίνακας 19), αναλύεται ποσοστιαία η οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο κάθε ωφελούμενος βάσει δηλωθέντος εισοδήματος. Σε ποσοστό 55,89% οι καταγεγραμμένοι πολίτες του Δήμου Πειραιά βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας όπως ορίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ στο κεφάλαιο 2 παράγραφος 2.1 της παρούσης, είτε βάσει του ατομικού τους εισοδήματος είτε βάσει του οικογενειακού. Το 33,19% που αφορά όσους δεν

δήλωσαν το εισόδημά τους, αναφέρεται στα τέκνα και τα εξαρτώμενα μέλη των καταγεγραμμένων τα οποία δεν φέρουν δικά τους εισοδηματικά στοιχεία αλλά προσμετρώνται στο σύνολο των καταγραφών.

Πίνακας 19 – Οικονομική κατάσταση καταγεγραμμένων

Οικονομική κατάσταση	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Ατομικό εισόδημα έως 4.917 ευρώ	257	27,52
Ατομικό εισόδημα 4.918-8.000 ευρώ	34	3,64
Ατομικό εισόδημα 8.001-12.000 ευρώ	14	1,50
Ατομικό εισόδημα 12.001 ευρώ και άνω	4	0,43
Οικογενειακό εισόδημα έως 10.326 ευρώ	265	28,37
Οικογενειακό εισόδημα 10.327-16.000 ευρώ	43	4,60
Οικογενειακό εισόδημα 16001-26000 ευρώ	7	0,75
Δεν δηλώθηκε/ Δεν απαντήθηκε	310	33,19
Σύνολο	934	100,00

5. ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ 2020 ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

5.1 Συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού

Η περίπτωση του Δήμου Πειραιά συνάδει με την συνολική εικόνα της χώρας σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης ή, με άλλα λόγια, με το βιοτικό επίπεδο του πληθυσμού. Η περίπτωση της Ελλάδας, όπως και κάθε χώρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι μοναδική. Αυτό σημαίνει ότι το ακαθάριστο εθνικό προϊόν (ΑΕΠ) και η αύξηση του πληθυσμού μπορεί να διαφέρουν κατά περίπτωση χώρας, εφόσον η καθεμία εξ αυτών διατηρεί την δική της προσέγγιση σχετικά με βασικούς τομείς πολιτικής.

Τα συνολικά δεδομένα αναδεικνύουν αύξηση του πληθυσμού της Ευρώπης, αύξηση η οποία προκύπτει από τον συνδυασμό της φυσικής αύξησης -δηλαδή τον ετήσιο αριθμό γεννήσεων ο οποίος υπερβαίνει

τον αριθμό των ετήσιων θανάτων- και της καθαρής μετανάστευσης -δηλαδή τον αριθμό των ατόμων που εγκαθίστανται στην Ε.Ε. ο οποίος υπερβαίνει των αριθμό εκείνων που την εγκαταλείπουν-. Ταυτόχρονα, σημειώνεται ότι ο πληθυσμός της Ευρώπης γερνάει, καθώς αυξάνεται το προσδόκιμο ζωής και, επίσης, γεννιούνται λιγότερα παιδιά¹⁵.

Αντιθέτως, στην Ελλάδα, όπου από το 1920 πραγματοποιείται ανά δεκαετία απογραφή και συλλογή περαιτέρω στατιστικών στοιχείων του πληθυσμού από την αρμόδια Αρχή, μεταξύ των αποτυπώσεων του 2001 (10.934.080 κάτοικοι) και του 2011 (10.816.286 κάτοικοι) διαπιστώνεται ελαφρά μείωση του πληθυσμού. Μάλιστα, προβλέψεις της Eurostat εκτιμούν ότι εξαιτίας των δυσμενών δημογραφικών αλλαγών και των τάσεων υπογεννητικότητας και γήρανσης του πληθυσμού, καθώς και άλλων αιτιών όπως της μεταναστευτικής εκροής Ελλήνων πολιτών-επιστημονικού δυναμικού που εγκατέλειψαν την χώρα την τελευταία δεκαετία, το 2050 ο πληθυσμός της Ελλάδας θα ανέρχεται σε 8.920.000 περίπου άτομα¹⁶.

Για την περίπτωση του Πειραιά, παρατηρούμε αντιστοίχως μείωση του πληθυσμού της πόλης από 175.697 κατοίκους το 2001 σε -όπως προαναφέρθηκε- 163.688 το 2011¹⁷, ενώ η επικείμενη απογραφή του 2021 θα αναδείξει τα νέα δεδομένα.

Όσον αφορά τον προσδιορισμό του επιπέδου ποιότητας ζωής, εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι παρατηρήσεις γίνονται βάσει του επιπέδου μέτρησης των τιμών ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών κάθε χώρας σε σχέση με το εισόδημα του πληθυσμού. Έτσι, η σύγκριση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε κοινή "μονάδα αγοραστικής δύναμης" (ΜΑΔ), παρέχει μια εικόνα του βιοτικού επιπέδου ανά την Ε.Ε. Η Ε.Ε. προσπαθεί να βελτιώσει το βιοτικό επίπεδο του πληθυσμού της, προστατεύοντας ταυτόχρονα το περιβάλλον, ενθαρρύνοντας τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, περιορίζοντας τις περιφερειακές ανισότητες και συνδέοντας απομονωμένες περιοχές με την ανάπτυξη διασυνοριακών υποδομών.

¹⁵ https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/living_el

¹⁶ https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/population-demographic-situation-languages-and-religions-33_el

¹⁷ <https://piraeus.gov.gr/city-of-piraeus/>

Για το 2020, τα δεδομένα για την περίπτωση της Ελλάδας και ειδικότερα για την περιφέρεια Αττικής στην οποία εντάσσεται και η περιφερειακή ενότητα Πειραιά, κάνουν λόγο για 92 μονάδες (ΜΑΔ) ανά κάτοικο, σε συγκριτικό ποσοστό μεταξύ των 27 χωρών της Ένωσης. Τέλος, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η Ελλάδα βρίσκεται στην 24η θέση της ευρωπαϊκής κατάταξης με κατά μέσον όρο 67 μονάδες ανά κάτοικο, κατάταξη στην οποία το Λουξεμβούργο, η Ιρλανδία και η Ολλανδία κατέχουν τις πρώτες θέσεις με ποσοστό αντιστοίχως 261, 191 και 130 μονάδων¹⁸.

5.2 Ανάλυση αποτελεσμάτων καταγραφών ωφελούμενων για το έτος 2020

Οι συνθήκες διαβίωσης αφορούν την στέρηση βασικών υλικών αγαθών και υπηρεσιών από τον πληθυσμό όπως αδυναμία κάλυψης επισιτιστικών και ενδυματολογικών αναγκών, δυσκολία κάλυψης εξόδων για θέρμανση και πάγιους λογαριασμούς και έλλειψη βασικών αγαθών όπως οι απαραίτητες οικιακές συσκευές. Στις συνθήκες διαβίωσης εμπíπτουν και τα προβλήματα είτε σωματικής είτε ψυχικής υγείας, τα οποία αλλάζουν την λειτουργικότητα των ατόμων αλλά και ορίζουν τις συνθήκες διαβίωσής τους εκ νέου.

Στους πίνακες 20 έως και 24 αναφέρονται τα ποσοστά των χρόνιων νοσημάτων σωματικής και ψυχικής υγείας, με τους περισσότερους καταγεγραμμένους να έχουν κάποιο χρόνια νόσημα σωματικής υγείας παρά ψυχικής. Χρόνιο σωματικό νόσημα έχει το 38,65% των καταγεγραμμένων, ενώ ψυχικό το 7,60%. Να τονιστεί εδώ ότι κάθε καταχώρηση νοσήματος έγινε με την παρουσίαση των απαραίτητων γνωματεύσεων. Έτσι οι ψυχικές διαταραχές, οι οποίες συνήθως παραμένουν άνευ γνωμάτευσης για χρόνια ενώ πιθανώς να υπάρχουν, δεν καταγράφονται μόνο κατά δήλωση. Το είδος της πάθησης είτε πρόκειται για σωματική είτε για ψυχική, προσδιορίζει και τις συνθήκες διαβίωσης για τον κάθε χρόνο πάσχοντα. Η συντριπτική πλειοψηφία των καταγεγραμμένων και σε ποσοστό 92,61% δεν έχει αναπηρία άνω του κρατικά προβλεπόμενου ποσοστού 67% ώστε να δικαιούται σχετικά επιδόματα και συντάξεις.

Πίνακας 20 – Κατάσταση σωματικής υγείας καταγεγραμμένων

Χρόνιο νόσημα	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
---------------	-----------------------	-----------

¹⁸ https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/living_el

Ναι	361	38,65
Όχι	573	61,35
Σύνολο	934	100,00

Πίνακας 21 – Χρόνιο σωματικό νόσημα καταγεγραμμένων

Κατάσταση υγείας: χρόνιο νόσημα	Αριθμός ανά κατηγορία
Καρδιαγγειακές παθήσεις	106
Καρκίνοι – καοήθειες νεοπλασίες	43
Χρόνιες πνευμονοπάθειες	38
Σακχαρώδης διαβήτης τύπου 2	62
Αυτοάνοσα νοσήματα	20
Διαταραχές φάσματος	3
Αναπτυξιακές διαταραχές	12
Θυρεοειδοπάθειες	42
Σύνδρομα	8
Άλλο	196

Πίνακας 22 – Κατάσταση ψυχικής υγείας καταγεγραμμένων

Ψυχικό νόσημα	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Ναι	71	7,60
Όχι	863	92,40
Σύνολο	934	100,00

Πίνακας 23 – Χρόνιο ψυχικό νόσημα καταγεγραμμένων

Κατάσταση υγείας: Ψυχικό νόσημα	Αριθμός ανά κατηγορία
Χρόνιες οργανικές ψυχικές διαταραχές (άνοιες κ.λ.π.)	5
Ψυχωσικές διαταραχές (σχιζοφρένεια κ.λ.π.)	13
Μανιοκαταθλιπτική ψύχωση (διπολική συναισθηματική διαταραχή)	6
Άλλο	46

Πίνακας 24 – Ποσοστό αναπηρίας καταγεγραμμένων

Ποσοστό αναπηρίας	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
<67%	16	1,71

>67%	53	5,67
Όχι	865	92,61
Σύνολο	934	100,00

Στους πίνακες 25 και 26 καταγράφονται τα ποσοστά των καταγεγραμμένων που έχουν οφειλές αλλά και τα είδη των οφειλών τους. Παρατηρείται ότι σε ποσοστό 74,73% οι ωφελούμενοι δεν έχουν οφειλές. Για όσους έχουν οφειλές κυριαρχούν τα χρέη στις ΔΕΚΟ αλλά και στην εφορία, τα φροντιστήρια, την στέγη (π.χ. κοινόχρηστα) και τις τράπεζες που είναι το «άλλες οφειλές».

Πίνακας 25 – Οφειλές καταγεγραμμένων

Οφειλές	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Ναι	236	25,27
Όχι	698	74,73
Σύνολο	934	100,00

Πίνακας 26 – Είδος οφειλής καταγεγραμμένων

Είδος οφειλής	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
ΔΕΚΟ	100	10,71
Χρέη σε ενοίκια	10	1,07
Ευρύτερο Δημόσιο Τομέα	30	3,21
Άλλες οφειλές	96	10,28
Χωρίς οφειλές	698	74,73
Σύνολο	934	100,00

Η συντριπτική πλειοψηφία των καταγεγραμμένων ωφελούμενων για το έτος 2020 (πίνακας 27), δηλώνει ως πρωταρχική ανάγκη την επισιτιστική ενίσχυση, σε ποσοστό 95,18%. Οι ωφελούμενοι έχουν την δυνατότητα να δηλώσουν το σύνολο των αναγκών τους χωρίς να περιορίζονται σε μία αποκλειστικά, κάτι το οποίο σημαίνει ότι ένας καταγεγραμμένος πολίτης μπορεί να αιτείται και τρόφιμα και ένδυση και φάρμακα λόγου χάρη. Για αυτόν τον λόγο ο συνολικός αριθμός των αιτημάτων ξεπερνά τον αριθμό των καταγραφών.

Πίνακας 27 – Ανάγκες καταγεγραμμένων

ΑΙΤΗΜΑΤΑ-ΑΝΑΓΚΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ
ΤΡΟΦΙΜΑ / ΔΩΡΟΕΠΙΤΑΓΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ 1 ΑΙΤΗΜΑ ΑΦΟΡΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΤ'ΟΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΗ ΣΥΝΟΔΟ ΛΟΓΩ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ 1 ΑΦΟΡΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΧΩΡΙΣ ΖΑΧΑΡΗ)	889	95,18
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ & ΣΤΗΡΙΞΗ ΜΕ ΟΦΕΙΛΕΣ	100	10,71
ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΙΔΗ/ΓΡΑΦΙΚΗ ΥΛΗ	67	7,17
ΕΝΔΥΣΗ/ΥΠΟΔΗΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	62	6,64
ΠΑΙΔΙΚΗ ΕΝΔΥΣΗ/ΥΠΟΔΗΣΗ	59	6,32
ΕΙΔΗ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ	30	3,21
ΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	29	3,10
ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ/ΠΑΝΤΕΒΟΥ ΨΥΧΟΛΟΓΟ	28	3,00
ΦΑΡΜΑΚΑ	25	2,68
ΚΟΥΒΕΡΤΕΣ-ΠΑΠΛΩΜΑΤΑ-ΘΕΡΜΑΝΤΙΚΟ ΣΩΜΑ-ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΘΕΡΜΑΣΤΡΑ-ΣΟΜΠΑ	20	2,14
ΕΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ	16	1,71
ΓΥΑΛΙΑ ΟΡΑΣΕΩΣ	14	1,50
ΛΑΡΤΟΡ	14	1,50
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ	12	1,28
ΣΤΕΓΗ	12	1,28
ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΥΛΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	11	1,18
ΕΙΔΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ	11	1,18
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ	10	1,07
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	10	1,07
ΛΕΥΚΑ ΕΙΔΗ	9	0,96
ΕΠΠΛΑ(2 ΚΡΕΒΑΤΙΑ & 2 ΣΤΡΩΜΑΤΑ / 1 ΝΤΟΥΛΑΠΙΑ ΚΟΥΖΙΝΑΣ / 3 ΕΠΠΛΑ)	8	0,86
ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΑΓΓΛΙΚΩΝ & Η/Υ (ΑΓΓΛΙΚΩΝ: 5,Η/Υ: 3)	8	0,86
ΠΑΝΕΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	7	0,75
ΕΝΙΣΧΥΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ (ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ 1 ΑΙΤΗΜΑ ΑΦΟΡΑ ΕΝΙΣΧΥΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΑΜΕΑ)	7	0,75
ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ/ΚΑΛΥΨΗ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ	7	0,75

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ (3 ΝΟΜΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ, 3 ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ)	6	0,64
ΑΝΑΠΗΡΙΚΟ ΑΜΑΞΙΔΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	6	0,64
ΒΡΕΦΙΚΑ ΕΙΔΗ/ΡΟΥΧΑ/ΤΡΟΦΙΜΑ	5	0,54
ΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΑΚΟΗΣ	4	0,43
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	4	0,43
ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ	4	0,43
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	3	0,32
INTERNET	3	0,32
ΠΑΡΑΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ	3	0,32
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ	3	0,32
ΚΟΛΑΡΟ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟ ΚΑΙ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟ ΜΑΞΙΛΑΡΙ	2	0,21
ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ	2	0,21
ΤΕΝΤΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΜΟΝΩΣΗΣ	2	0,21
ΒΙΒΛΙΑ	2	0,21
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΗ ΟΔΟΝΤΟΣΤΟΙΧΙΑ	1	0,11
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΟΑΕΔ	1	0,11
ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ	1	0,11
ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΛΟΙΦΕΣ ΓΙΑ ΨΩΡΙΑΣΗ ΚΑΙ ΚΑΛΤΣΕΣ ΕΛΑΣΤΙΚΕΣ ΛΟΓΩ ΦΛΕΒΙΚΗΣ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	1	0,11
ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ(ΛΟΓΩ ΥΠΟΠΟΔΙΑΣ 7 ΠΟΝΤΩΝ)	1	0,11
ΓΚΑΖΑΚΙ ΓΙΑ ΚΑΦΕ ΚΑΙ ΦΙΑΛΗ ΑΕΡΙΟΥ	1	0,11
ΕΚΔΟΣΗ ΝΕΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ	1	0,11
ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟ	1	0,11
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	1	0,11
ΕΝΤΑΞΗ ΣΕ ΞΕΝΩΝΑ	1	0,11

Στις πέντε πολυπληθέστερες κατηγορίες ευαλωτότητας, δηλαδή τους χρόνια πάσχοντες, τους άπορους, άνεργους, ανασφάλιστους και τους μετανάστες, η κατάσταση που περιγράφεται αποτυπώνεται ως εξής στους παρακάτω πίνακες και γραφήματα.

Πίνακας 28 – Οικονομική κατάσταση ανέργων

Οικονομική κατάσταση	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Ατομικό εισόδημα έως 4.917 ευρώ	165	48,53
Ατομικό εισόδημα 4.918-8.000 ευρώ	8	2,35
Ατομικό εισόδημα 8.001-12.000 ευρώ	2	0,59
Ατομικό εισόδημα 12.001 ευρώ και άνω	0	0,00
Οικογενειακό εισόδημα έως 10.326 ευρώ	139	40,88
Οικογενειακό εισόδημα 10.327-16.000 ευρώ	10	2,94
Οικογενειακό εισόδημα 16001-26000 ευρώ	1	0,29
Δεν δηλώθηκε/ Δεν απαντήθηκε	15	4,41
Σύνολο	340	100,00

Πίνακας 29 – Οφειλές ανέργων

Οφειλές	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Ναι	138	40,59
Όχι	202	59,41
Σύνολο	340	100,00

Γράφημα 4 – Οικονομική κατάσταση ανέργων

Πίνακας 30 – Οικονομική κατάσταση απόρων

Οικονομική κατάσταση	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Ατομικό εισόδημα έως 4.917 ευρώ	193	56,10
Ατομικό εισόδημα 4.918-8.000 ευρώ	3	0,87
Ατομικό εισόδημα 8.001-12.000 ευρώ	0	0,00
Ατομικό εισόδημα 12.001 ευρώ και άνω	0	0,00
Οικογενειακό εισόδημα έως 10.326 ευρώ	133	38,66
Οικογενειακό εισόδημα 10.327-16.000 ευρώ	1	0,29
Οικογενειακό εισόδημα 16001-26000 ευρώ	0	0,00
Δεν δηλώθηκε/ Δεν απαντήθηκε	14	4,07
Σύνολο	344	100,00

Πίνακας 31 – Οφειλές απόρων

Οφειλές	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Ναι	130	37,79
Όχι	214	62,21
Σύνολο	344	100,00

Γράφημα 5 – Είδος οφειλής απόρων

Πίνακας 32 – Οικονομική κατάσταση ανασφάλιστων

Οικονομική κατάσταση	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Ατομικό εισόδημα έως 4.917 ευρώ	175	57,00
Ατομικό εισόδημα 4.918-8.000 ευρώ	3	0,98
Ατομικό εισόδημα 8.001-12.000 ευρώ	0	0,00
Ατομικό εισόδημα 12.001 ευρώ και άνω	0	0,00
Οικογενειακό εισόδημα έως 10.326 ευρώ	102	33,22
Οικογενειακό εισόδημα 10.327-16.000 ευρώ	2	0,65
Οικογενειακό εισόδημα 16001-26000 ευρώ	0	0,00
Δεν δηλώθηκε/ Δεν απαντήθηκε	25	8,14
Σύνολο	307	100,00

Πίνακας 33 – Οφειλές ανασφάλιστων

Οφειλές	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Ναι	117	38,11
Όχι	190	61,89
Σύνολο	307	100,00

Γράφημα 6 – Είδος οφειλής ανασφάλιστων

Πίνακας 34 – Οικονομική κατάσταση χρόνια πασχόντων

Οικονομική κατάσταση	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Ατομικό εισόδημα έως 4.917 ευρώ	153	42,74
Ατομικό εισόδημα 4.918-8.000 ευρώ	22	6,15

Ατομικό εισόδημα 8.001-12.000 ευρώ	6	1,68
Ατομικό εισόδημα 12.001 ευρώ και άνω	4	1,12
Οικογενειακό εισόδημα έως 10.326 ευρώ	115	32,12
Οικογενειακό εισόδημα 10.327-16.000 ευρώ	22	6,15
Οικογενειακό εισόδημα 16001-26000 ευρώ	2	0,56
Δεν δηλώθηκε/ Δεν απαντήθηκε	34	9,50
Σύνολο	358	100,00

Πίνακας 35 – Οφειλές χρόνια πασχόντων

Οφειλές	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Ναι	133	37,15
Όχι	225	62,85
Σύνολο	358	100,00

Γράφημα 7 – Είδος οφειλής χρόνια πασχόντων

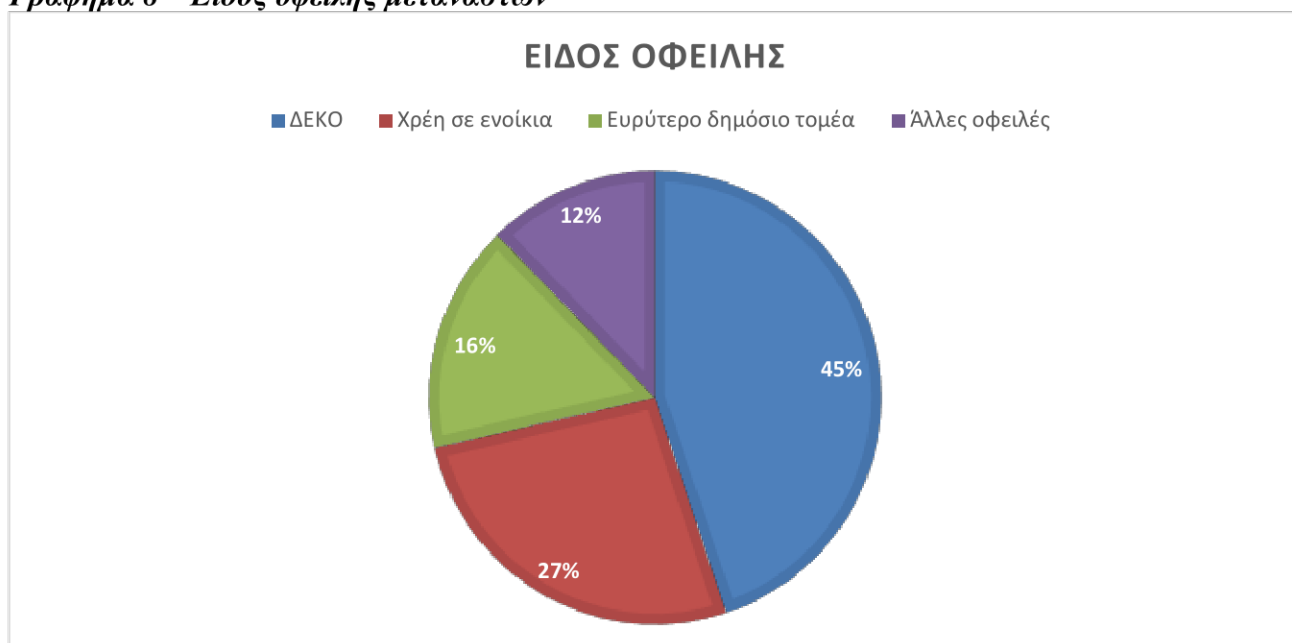
Πίνακας 36 – Οικονομική κατάσταση μεταναστών

Οικονομική κατάσταση	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Ατομικό εισόδημα έως 4.917 ευρώ	37	17,21
Ατομικό εισόδημα 4.918-8.000 ευρώ	1	0,47
Ατομικό εισόδημα 8.001-12.000 ευρώ	1	0,47
Ατομικό εισόδημα 12.001 ευρώ και άνω	0	0,00
Οικογενειακό εισόδημα έως 10.326 ευρώ	111	51,63
Οικογενειακό εισόδημα 10.327-16.000 ευρώ	12	5,58
Οικογενειακό εισόδημα 16001-26000 ευρώ	0	0,00
Δεν δηλώθηκε/ Δεν απαντήθηκε	53	24,65
Σύνολο	215	100,00

Πίνακας 37 – Οφειλές μεταναστών

Οφειλές	Αριθμός ανά κατηγορία	Ποσοστό %
Ναι	39	18,14
Όχι	176	81,86
Σύνολο	215	100,00

Γράφημα 8 – Είδος οφειλής μεταναστών

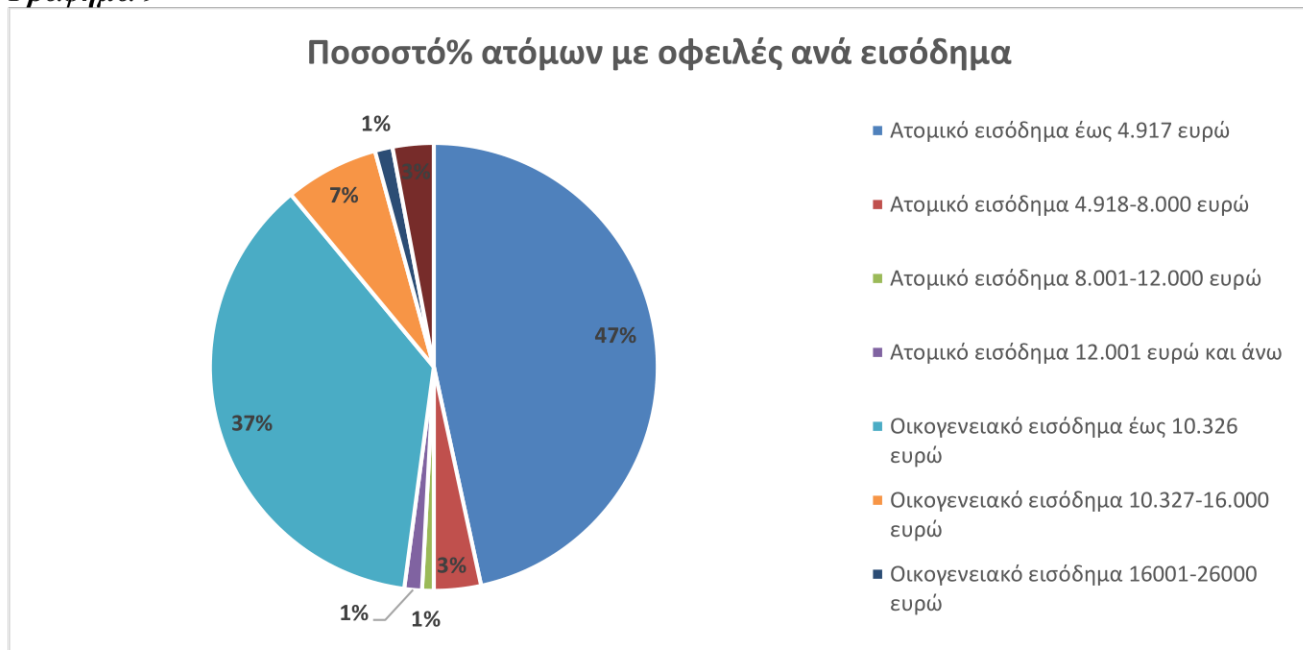

Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι παρότι οφειλές έχουν κυρίως όσοι πολίτες του Πειραιά ανήκουν στην εισοδηματική κατηγορία κάτω του ορίου της φτώχειας, παρατηρούνται οφειλές και στις υπόλοιπες εισοδηματικές κατηγορίες (Πίνακας 38 & Γράφημα 9).

Πίνακας 38 – Οικονομική κατάσταση σε σχέση με τις οφειλές

Οικονομική κατάσταση	Αριθμός ατόμων με οφειλές ανά κατηγορία οικονομικής κατάστασης	Ποσοστό%
Ατομικό εισόδημα έως 4.917 ευρώ	110	46,61
Ατομικό εισόδημα 4.918-8.000 ευρώ	8	3,39
Ατομικό εισόδημα 8.001-12.000 ευρώ	2	0,85
Ατομικό εισόδημα 12.001 ευρώ και άνω	3	1,27
Οικογενειακό εισόδημα έως 10.326 ευρώ	87	36,86
Οικογενειακό εισόδημα 10.327-16.000 ευρώ	16	6,78
Οικογενειακό εισόδημα 16001-26000 ευρώ	3	1,27
Δεν δηλώθηκε/ Δεν απαντήθηκε	7	2,97
Σύνολο	236	100,00

Γράφημα 9

Πίνακας 39 – Εισόδημα και αιτήματα

Οικονομική κατάσταση	Είδη επισιτισμού	Φάρμακα & παραφαρμακευτικά προϊόντα	Ραντεβού με Κοινωνικό Λειτουργό	Ραντεβού με Ψυχολόγο	Άλλο
Ατομικό εισόδημα έως 4.917 ευρώ	245	19	2	14	94
Ατομικό εισόδημα 4.918-8.000 ευρώ	30	2	1	3	11
Ατομικό εισόδημα 8.001-12.000 ευρώ	13	0	0	1	3
Ατομικό εισόδημα 12.001 ευρώ και άνω	3	0	0	0	3
Οικογενειακό εισόδημα έως 10.326 ευρώ	257	7	0	7	89
Οικογενειακό εισόδημα 10.327-16.000 ευρώ	40	5	0	1	25
Οικογενειακό εισόδημα 16001-26000 ευρώ	7	1	0	1	1
Δεν δηλώθηκε/ Δεν απαντήθηκε	300	2	0	3	154

Αντιστοίχως σε όλες τις εισοδηματικές κατηγορίες παρατηρούνται αιτήματα για κάλυψη αναγκών, παρότι υπερτερούν στις εισοδηματικές κατηγορίες που βρίσκονται κάτω από το ορισμένο όριο της φτώχειας. Σε αυτό το στάδιο συλλογής των δεδομένων, αυτές οι τέσσερις κατηγορίες που αναδεικνύονται από την συνεχώς εμπλουτιζόμενη βάση δεδομένων της Πράξης, ήτοι η ανάγκη για είδη επισιτισμού, φάρμακα, ραντεβού με ψυχολόγο και κοινωνικό λειτουργό, αποτελούν τον βασικό κορμό των αιτημάτων που συλλέξαμε. Ωστόσο, στον Πίνακα 27 παρατηρούμε ότι η κατηγορία «άλλο» αποτυπώνει ένα ευρύ φάσμα αναγκών, το οποίο προκύπτει από τον μεθοδολογία που ακολουθείται για την συλλογή του πρωτογενούς υλικού, δηλαδή τον τρόπο που δομείται το ιστορικό που λαμβάνεται για κάθε περίπτωση ωφελούμενου, καθώς και τα εκάστοτε δεδομένα του συνόλου των καταγεγραμμένων συνεντεύξεων.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στα προηγούμενα κεφάλαια παρουσιάστηκαν αναλυτικά τα δεδομένα τα οποία διαθέτουμε για τον Δήμο Πειραιά σχετικά με το ετήσιο εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης για το έτος 2020. Συνοψίζοντας, οφείλουμε να τονίσουμε την ιδιαιτερότητα του δείγματος και των ποσοτικών ή και ποιοτικών δεδομένων στα οποία βασιστήκαμε ώστε να εκπονηθεί η παρούσα έρευνα.

Συνδύασαμε βασικά βιβλιογραφικά δεδομένα, στοιχεία από τις προγραμματικές περιόδους της ΕΕ, στοιχεία σχετικά με τους ωφελούμενους του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (ΚΕΑ) και του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ) για τον Δήμο Πειραιά, καθώς και πρωτογενείς πληροφορίες τις οποίες συλλέγουν τα στελέχη άμεσης παρέμβασης στην βάση δεδομένων του έργου για όσους ωφελούμενους εγγράφονται στην Πράξη «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus».

Τα στελέχη συγκεντρώνουν στοιχεία με γνώμονα να τα επεξεργαστεί η ομάδα έργου και να ανταποκριθεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο στα αιτήματα των ωφελούμενων. Η Πράξη μέσα από τον σχεδιασμό και τις κοινωνικές παρεμβάσεις τις οποίες υλοποιεί, μεριμνά για την ενίσχυση των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού του Δήμου Πειραιά.

Από τις καταγραφές προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ατόμων που έχουν αίτημα κάποιας παροχής/κοινωνικής παρέμβασης, ανήκει στην χαμηλότερη εισοδηματική κλίμακα, κάτω από το όριο της φτώχειας. Το ίδιο ισχύει και για τις οφειλές των ωφελούμενων. Σημαντικό συμπέρασμα όμως είναι το γεγονός ότι οφειλές και ανάγκη κοινωνικών παρεμβάσεων εντοπίζονται και στις υπόλοιπες εισοδηματικές κατηγορίες, παρότι το ποσοστό είναι σαφώς μικρότερο.

Στο πρώτο αυτό διάστημα καταγραφών που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της Πράξης, εντοπίζονται σχεδόν όλες οι κατηγορίες ευαλωτότητας έτσι όπως διαμορφώθηκαν από το επιστημονικό προσωπικό του έργου προ έναρξης αυτών. Διαφαίνεται από τα συλλεγμένα δεδομένα ότι οι ωφελούμενοι είναι κυρίως Έλληνες δημότες και κάτοικοι του Δήμου Πειραιά και διαμένουν σε όλα τα δημοτικά

διαμερίσματα του Δήμου. Βρίσκονται ως επί το πλείστον σε παραγωγική ηλικία. Έχοντας επαρκές εκπαιδευτικό επίπεδο αλλά όχι επαγγελματική ειδίκευση. Είναι, επίσης, σαφώς περισσότερο πληττόμενες οι γυναίκες. Το 1/3 των καταγεγραμμένων έχει κάποιο χρόνιο νόσημα σωματικής υγείας, κάτι που επηρεάζει και την δυνατότητα κοινωνικής ένταξης και παραγωγικότητας. Τα δεδομένα για την ψυχική υγεία δεν είναι ενδεικτικά καθώς ακόμα και εάν υφίστανται θέματα ψυχικής υγείας, δεν είναι διαγνωσμένα ώστε να μπορούν να καταγραφούν. Υφίσταται ξεκάθαρη δυσμενής οικονομική κατάσταση στις πέντε πολυπληθέστερες κατηγορίες ευαλωτότητας, ήτοι άποροι, άνεργοι, ανασφάλιστοι, χρόνια πάσχοντες και μετανάστες, οι οποίες σε συνδυασμό με το χαμηλό ατομικό και οικογενειακό εισόδημα φαίνεται να έχουν πολλές περισσότερες οφειλές αλλά και αιτήματα κάλυψης κάθε είδους ανάγκης.

Τα αιτήματα καταγράφονται με μεγάλη ποικιλία σε είδη και υπηρεσίες και παρατηρείται ότι δεν υπάρχει δυνατότητα ίδιας κάλυψης ενός ευρέως φάσματος αναγκών. Από τα πολλαπλά αιτήματα για κάλυψη αναγκών επισιτισμού, φαίνεται πως οι ωφελούμενοι αντιμετωπίζουν θέμα επιβίωσης, καθώς η συγκεκριμένη ανάγκη αφορά την επιβίωση του ατόμου. Τέλος, χρειάζεται να τονιστεί ότι στο σύνολο των καταγραφών τα αποτελέσματα επηρεάζονται από τα εξαρτώμενα μέλη/ανήλικα τέκνα τα οποία καταγράφονται εκουσίως άνευ συνέντευξης, άρα προσδιορίζονται οι ανάγκες τους στην συνέντευξη από τους κηδεμόνες/ενήλικες. Οι δε κατηγορίες αιτημάτων, όπως προαναφέρθηκε, είναι εμφανώς περιορισμένες σε τέσσερις βασικές, τρόφιμα, φάρμακα, ραντεβού με ψυχολόγο και κοινωνικό λειτουργό, με αποτέλεσμα η πέμπτη που αναφέρεται ως «άλλο» να περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα αναγκών το οποίο δεν μπορεί να αποτυπωθεί ξεκάθαρα. Ενώ δηλαδή μπορούμε να συνδυάσουμε την εισοδηματική κατάσταση με αυτές τις τέσσερις κατηγορίες, δεν μπορούμε να κάνουμε το ίδιο και με τις υπόλοιπες ώστε να προκύψουν τα ανάλογα συμπεράσματα.

7. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στην παρούσα μελέτη πραγματοποιήθηκε αποτύπωση της κατάστασης σχετικά με το εισόδημα καθώς και με τις συνθήκες διαβίωσης για το έτος 2020 στον Δήμο Πειραιά. Η μελέτη βασίστηκε σε συγκεκριμένα διαθέσιμα δεδομένα και, συνολικά αντικατοπτρίζει ότι οι συνθήκες εισοδήματος και

διαβίωσης επιδέχονται μέριμνας και μας προσκαλούν να επισπεύσουμε χάραξη σχετικής κοινωνικής πολιτικής με στόχο την βελτίωση αμφότερων στο μέλλον.

Είναι απαραίτητο να αναφερθεί ότι η περίπτωση του Πειραιά δεν αποτελεί μοναδικό δήμο στον οποίο τα ζητήματα εισοδήματος και συνθηκών διαβίωσης παρατηρούνται χαμηλά για σημαίνον μέρος του πληθυσμού. Κατά τα τελευταία χρόνια, η χώρα συνολικά πλήττεται από οικονομική ύφεση η οποία επιτάθηκε με την πανδημία που ξέσπασε και εξακολουθεί να υφίσταται τοπικά από τον Μάρτιο του 2020 και, συνεπώς, προκάλεσε και προκαλεί σωρεία επιπτώσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας και της κοινωνικής και καθημερινής ζωής.

Στο πλαίσιο της κοινωνικής καινοτομίας στο οποίο εγγράφεται η Πράξη, καλούμαστε να εξετάσουμε με ποιόν τρόπο θα μπορούσαν να ενισχυθούν άμεσα αλλά και στην διάρκεια οι τομείς των συνθηκών εισοδήματος και των συνθηκών διαβίωσης, οι οποίοι είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι μεταξύ τους και επηρεάζουν ο ένας τον άλλον.

Η τοπική αυτοδιοίκηση μέσω των φορέων της έχει την δυνατότητα να επηρεάσει θετικά την δύσκολη σημερινή περίσταση. Η μεταφορά ορισμένων αρμοδιοτήτων και η δικαιοδοσία να δρουν σε τοπικό επίπεδο και σε συνδυασμό με εθνικές πολιτικές οι τοπικοί φορείς, εξασφαλίζει την προϋπόθεση ώστε η ΚΟΔΕΠ ως φορέας υλοποίησης της Πράξης «Δίκτυο Πρόληψης και Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης στο Δήμο Πειραιά – Social Innovation Piraeus» να διαγνώσει ανάγκες και τομείς παρέμβασης, να συλλάβει καινοτόμες δράσεις, να τις σχεδιάσει και να τις υλοποιήσει, ώστε να καλλιεργηθεί σε τοπικό επίπεδο κοινωνική συνείδηση πρόνοιας, να υπάρξουν απτά αποτελέσματα και να αναδειχθούν καλές πρακτικές, συμβάλλοντας έτσι στην επιπλέον αναγνώριση και προβολή του Δήμου Πειραιά εντός και εκτός των ορίων αυτού.